

Marlera

Glasiło Općine Ližnjan / Bolletino del comune di Lisignano

liznjan.hr

2023. — NO. 12

Riječ načelnika Marka Ravnića

Poštovane mještanke i mještani, pred vama je novi broj općinskog glasila "Marlera" u kojem donosimo pregled 2023. godine koja je bilo prepuna raznih aktivnosti, projekata, ali i manifestacija. Iza nas je i obilježavanje 30 godina postojanja i rada Općine Ližnjan-Lisignano.

Ovim putem vam se obraćam s dubokom zahvalnošću i ponosom jer smo zajedno prošli još jednu izuzetno uspješnu godinu, ispunjenu realizacijom planiranih projekata i pokretanjem novih inicijativa koje su doprinijele prosperitetu naše prekrasne općine.

Svaka naša postignuća, svaki uspješno provedeni projekt, svako poboljšanje koje smo ostvarili, rezultat su neizmjerne posvećenosti i truda svih nas. Želim se zahvaliti svima koji su svojim ustrajnim radom doprinijeli ostvarenju naših ciljeva, ali također i svima koji su svojim idejama, savjetima i konstruktivnim primjedbama obogatili naš lokalni proračun. Osim toga, iznimno sam ponosan našim mještanima, čije smo želje i prijedloge uvijek nastojali uvrstiti u naše planove.

Također, želim izraziti svoju zahvalnost našim vrijednim vijećnicima koji su svojim glasovima podržali naše projekte. Vaša vjera i povjerenje u našu viziju za budućnost općine Ližnjan daju nam snagu i uvjerenje da pred nama stoji još

mного pozitivnih odluka i izvrsne suradnje s vijećem. Ovdje želim naglasiti da smo uspješni zahvaljujući činjenici da na lokalnoj razini ne prevladavaju stranačke podjele, već je ključ našeg uspjeha u zajedničkim naporima svih nas.

Naš moto je da su ljudi i njihove ideje ključni za oblikovanje naše općine. Ponosno mogu istaknuti da smo postigli jednoglasnost u našim odlukama, što zahtijeva mnogo razgovora, proaktivnog razmišljanja i, prije svega, zajedničku ljubav prema našem predivnom kraju. Naša suradnja u Općinskom vijeću primjer je takvog pristupa, gdje su interesi mještana na prvom mjestu.

Pozivam vas sve da i dalje budete aktivni sudionici u razvoju općine Ližnjan. Vaši prijedlozi, sugestije, primjedbe i kritike su dragocjeni i dobrodošli. Vrata mojeg ureda su uvijek otvorena za sve mještane, jer vjerujemo da ćemo zajedničkom suradnjom i dalje graditi općinu u kojoj će svaki mještatin biti sretan i zadovoljan.

Hvala vam na vašoj podršci, predanosti i entuzijazmu. Radujem se budućim projektima i uspjesima koje ćemo zajedno ostvariti.

S poštovanjem,

Marko Ravnić, načelnik Općine Ližnjan

TRIDESETA OBLJETNICA OD OSNIVANJA OPĆINE LIŽNJAN

Svečana sjednica povodom obljetnice 30 godina Općine Ližnjan-Lisignano

Okruglu obljetnicu, trideset godina od osnivanja, proslavili smo 15. travnja 2023. u Ližnjanu svečanom sjednicom Općinskog vijeća u nazočnosti brojnih načelnika istarskih općina, saborskih zastupnika i mještana.

"Uvijek se može bolje, jače i više", rekao je Marko Ravnić načelnik općine zadnjih sedam godina, rezimirajući dosadašnji rad i najavljujući planove. Zadovoljan je suradnjom s Vijećem bez obzira na stranačku pripadnost i naglasio kako je za uspjeh potrebno zajedništvo i zato je potrebno zasukati rukave i nastaviti naprijed.

Ova općina među rijetkima u Istri bilježi porast stanovništva, veći broj djece u vrtićima i školama i čak stotinjak djece izvan vrtića. Stoga će se u Šišanu graditi još jedan vrtić i to na talijanskom jeziku. Općina daje zemljište, a Talijanska unija novce, najavio je Ravnić.

Niz je općinskih projekata koji su se uspjeli financirati europskim novcem, a nedavno su stvoreni uvjeti za dobivanje sredstava preko ITU mehanizma i to za obnovu velike bivše zgrade

Agroprodukta tik uz zgradu općine. U njoj će se urediti prostor za veliku društvenu dvoranu, tri ambulante, kancelarije za poduzetnike, prostore za udruge...

Onečišćenje obale

Ravnić je podsjetio također na onečišćenje mazutom obale u studenom prošle godine. Do sezone očistit će se većina plaža, a nakon ljeta preostali nepristupačan dio obale. Nažalost, pet mjeseci nakon incidenta nije još službeno utvrđen krivac koji treba i snositi troškove čišćenja, rekao je Ravnić.

Saborska zastupnica SDP-a Sanja Radolović, koja je sjednici prisustvovala u svojstvu izaslanika predsjednika Zorana Milanovića, posebno je naglasila razočarenje što se još uvijek čeka na rezultate analize i ukazivanje na odgovornost, premda je svima jasno tko je krivac. Pohvalila je općinu za izuzetnu uspješnost u povlačenju europskog novca.

Turizam

Govoreći o turizmu Ravnić je rekao kako Ližnjan ima 30 kilometara obale, a do ovog ljeta nije imao hotel, premda sve slične općine uz more imaju hotele. Upravo mu je unaprjeđenje turizma kroz gradnju hotela bio jedan od zadataka kada je preuzeo općinu 2016. godine.

- Nije se još rodio tko bi svima ugodio. Uvažavamo i drugačija mišljenja, ali mi smo uvjereni da je većina mještana za razvoj turizma, rekao je.

Inače, općina ima 5.500 postelja u privatnom smještaju. Daljnju gradnju uz obalu ne podržavaju, pa sada rade na zaštiti područja uz obalu od Budave do Punata Veli, gdje je ograničen i broj automobila.

Među najvećim problemima s kojima se susreću u općini Ravnić ističe bespravnu gradnju i odlaganje smeća u prirodu.

- I dalje ćemo inzistirati da se omogućiti gradovima i općinama zabranu bespravne gradnje, a ne samo državnim inspektoratu, rekao je Ravnić i ogorčeno dodao da ne razumije kako netko

može bacati smeće u okoliš, kada imamo mogućnost odvoza otpada.

O radu Općinskog vijeća govorio je Saša Škrinjar predsjednik vijeća. Dalibor Paus obratio se ispred općine Barban, a u ime Istarske županije Tulio Demetlika, zamjenik župana.

Laureati i privatni iznajmljivači

Čestitamo ovogodišnjim laureatima:

- Livio Fiorentin, posmrtno - zlatni grb Općine Ližnjan-Lisignano za sportske

uspjehe, promicanje ugleda i tradicije Općine Ližnjan-Lisignano

- Tomislav Ravnić, posmrtno - zlatni grb Općine Ližnjan-Lisignano za izuzetni doprinos u društvenoj zajednici

- Damir Bubić - godišnja nagrada Općine Ližnjan-Lisignano za izniman doprinos društvenoj zajednici, humanitarnom radu i brizi o potrebitima

- Erik Pletikos - pohvalnica Općine Ližnjan-Lisignano za izuzetne rezultate postignute u sportskim natjecanjima

- Kim Radešić - pohvalnica Općine Ližnjan-Lisignano za izuzetne rezultate postignute na školskim natjecanjima i u sustavu redovnog obrazovanja.

Nagrađeni su i privatni iznajmljivači koju su imali najbolju popunjenost prošle sezone: Stela Sukačić Jakra, Elis Licul, Nevio Pletikos, Darko Zupan i Mirjana Bulić.

U prigodnom programu prisutne su razveselili mališani Dječjeg vrtića Bubamara, učenice područnog odjela iz Šišana Osnovne škole "Dr. Mate Demarina", zatim plesači, svirači i zbor KUD- a Kuje.

Neka nam se naša najdraža općina - starinska, ali moderna; razvijena, ali netaknute prirode; mirna, ali naseljena nastavi i dalje svakodnevnim koracima grabiti u svijetlu budućnost.

ZAJEDNO U BORBI PROTIV BESPRAVNE GRADNJE

Poštovani ministri, pošaljite nam hitno bagere!

Predstavnici svih političkih stranaka u Općinskom vijeću Općine Ližnjan, IDS-a, SDP-a, HDZ-a i ISU-a, na čelu s načelnikom Markom Ravnićem, uputili su u na adresu tri ministarstva apel da pošalju "desetke bagera" kako bi se napokon riješio problem bespravne gradnje.

Apel je upućen Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvu poljoprivrede i Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja te saborskim odborima - Odboru za prostorno uređenje i graditeljstvo, Odboru za poljoprivredu i

Kako bismo pokazali koliko su alarmantne posljedice i razmjor devastiranog prostora, te potaknuli reagiranje države na kršenje postojećih zakona o ilegalnoj gradnji pokrenuli smo i web stranicu <https://bespravnogradnja.hr/>. Krajnje je vrijeme da poduzmete ono što se od vas i očekuje, a to je beskompromisno provođenje zakona. Pošaljite u Ližnjan na desetke bagera, jer će posla za njih biti cijele zime!

Broj bespravno sagrađenih objekata veći je od 1000, a do danas je na području Općine Ližnjan-Lisignano srušeno nekoliko bespravno izgrađenih objekata.

Odboru za zaštitu okoliša i prirode te Glavnom državnom inspektoratu. U nastavku ga prenosimo u cijelosti.

Bespravna gradnja gorući je problem hrvatskog priobalja, a na području naše Općine taj problem već godinama buja. Rušenje bespravnih objekata i uvođenje reda prvi je korak u rješavanju ove pošasti. Tu su sve ovlasti u vašim rukama i zato mi - neovisno o političkoj pripadnosti - ponovno apeliramo na vas koji ste nadležni da provedete zakon.

Zbilja je frustrirajuće gledati kako bespravna gradnja unosi kaos, onemogućava svako planiranje daljnjeg razvoja i čini nemalu nepravdu prema svima koji se drže zakona i propisa. Općina Ližnjan - Lisignano je promptno prijavljivala svaku bespravnu gradnju, prosljedila sve materijale (dokaze?) na postupanje Glavnom državnom inspektoratu te za svaki predmet slala brojne požurnice.

Uvjereni smo da bi se rušenjem bespravni objekata konačno poslala jasna poruka da se u Hrvatskoj bezakonje ne tolerira, a time i spriječili eventualne ilegalne gradnje u budućnosti. No, to je tek prvi korak, drugi je uvođenje drakonskih kazni za bespravne graditelje, dok je dugoročno rješenje spuštanje ovlasti na lokalnu i regionalnu razinu.

Stoga, još jednom ujedinjeni u namjeri da se ubrzaju procesi, apeliramo na sve Vas da pokažete spremnost, predanost i volju u rješavanju gorućeg problema bespravne gradnje. Najdublje smo uvjerenja da svi želimo živjeti u uređenoj državi s uređenim prostorom, jer to je nasljedstvo koje ostavljamo budućim generacijama.

U nadi da ćete ovaj apel shvatiti krajnje odgovorno, očekujemo Vašu brzu reakciju.

Priznanje Općini Ližnjan-Lisignano za proračunsku transparentnost

Institut za javne financije predstavio je 5. srpnja 2023. rezultate najnovijeg ciklusa istraživanja transparentnosti 576 proračuna županija, gradova i općina koje se provodi u okviru projekta Hrvatske zaklade za znanost „Isplati li se transparentnost? Politički i socioekonomski učinci transparentnosti proračuna lokalnih jedinica u Hrvatskoj“.

Istraživanjem se željela utvrditi količina i pravovremenost objavljenih ključnih proračunskih dokumenata svih lokalnih jedinica. U ovom devetom ciklusu istraživanja Općina Ližnjan-Lisignano dobila je maksimalan broj bodova te osvojila priznanje za proračunsku transparentnost. Općina Ližnjan-Lisignano nastoji kontinuirano informirati javnost o proračunu i drugim aktivnostima, a ovo istraživanje još je jedna potvrda navedenog rada.

ANKICA PICCOLI - PREDSJEDNICA UDRUGE POLJOPRIVREDNIKA "AGRO-MLADICA"

Poljoprivredna proizvodnja svakim se danom sve više razvija i primjenjuju se nove tehnologije, a sve u cilju povećanja kvalitete i kvantitete poljoprivrednih proizvoda kako bi proizvođači opstali na tržištu

1. Kako je nastala udruga poljoprivrednika "Agro-Mladica" i koja je bila vaša motivacija za osnivanje?

Udruga poljoprivrednika "Agro-Mladica" Ližnjan registrirana je 2005. godine, a nastala je na temeljima udruge poljoprivrednika "Mladica" Ližnjan koja se morala preregistrirati i uskladiti s tada novim Zakonom o udrugama. U vrijeme osnivanja prve udruge u mjestu Ližnjan bilo je mnogo poljoprivrednika i cilj je bio da se organiziraju kako bi lakše rješavali probleme vezane za razvoj i opstanak poljoprivrede.

2. Možete li nam opisati glavne ciljeve i svrhu udruge.

Udruzi poljoprivrednika "Agro-Mladica" Ližnjan primarni je cilj razvoj i promicanje svih oblika poljoprivredne djelatnosti na području Općine Ližnjan. U svojim aktivnostima udruga se zalaže za promociju općine kao zajednice u kojoj djeluje, a samim tim i svih poljoprivrednih proizvođača. Udruga se u posljednje vrijeme više posvetila maslinarima koji iskazuju svoje interese i probleme prema udruzi.

3. Koje su ključne aktivnosti koje udruga provodi kako bi podržala lokalne poljoprivrednike?

Udruga poljoprivrednika "Agro-Mladica" Ližnjan aktivno je sudjelovala u raspodjeli sadnog materijala - maslina i na području naše općine zasađeno je 27 tisuća stabala maslina što je otprilike 90 ha. Znanje naših poljoprivrednika o maslinama prilikom sadnje maslina bilo je jako oskudno. Stoga je udruga započela cikluse edukacija o sadnji, rezidbi, zaštiti maslina, berbi, čuvanju plodova, preradi maslina i na kraju o čuvanju maslinovog ulja.

Kada se započelo proizvoditi maslinovo ulje prije 15 godina, započeli smo i sa smotrama maslinovog ulja jer je krajnji cilj bio proizvesti što kvalitetnije ekstra djevičansko maslinovo ulje. Zlatna, srebrna ili brončana medalja nagrada je maslinarima za cjelogodišnji rad i i trud kojeg su uložili da bi dobili kvalitetan proizvod. Isto tako sudjelujemo i na međunarodnoj manifestaciji "Dani mladog maslinovog ulja" u Vodnjaju gdje se naši maslinari mogu uspoređivati s drugim maslinarima, prisustvovati raznim edukacijama i stvoriti nove poslovne kontakte.

Osim toga, udruga je u suradnji s "Di-opterom", otvorenim učilištem iz Pule dva puta organizirala edukaciju poljoprivrednika (početnu i dopunsku) o "Pravilnoj uporabi i korištenju zaštitnih sredstava" i na temelju položenih ispi-

ta i potvrda oni mogu kupiti zaštitna sredstva. Ukupno je bilo oko 160 polaznika, a 20 polaznika obavilo je dodatnu edukaciju za zvanje "maslinar" koja se upisala i u radnu knjižicu.

Također udruga je u suradnji s LAG-om "Južna Istra" u nekoliko navrata organizirala predavanja i edukacije o raspoloživim financijskim sredstvima iz europskih fondova koja se mogu dobiti za realizaciju različitih projekata u poljoprivredi. Znam da su na području naše općine neki poljoprivrednici po prijavljenim projektima i dobili financijska sredstva iz EU fondova. Moram napomenuti da je najviše nositeljja OPG-ova s područja Općine Ližnjan bilo na Osnivačkoj skupštini LAG-a "Južna Istra" i da je udruga sudjelovala u donošenju razvojnih strategija i veoma sam sretna i ponosna da se i Vijećnica Općine Ližnjan financirala iz europskih sredstava putem LAG-a.

Također je udruga sudjelovala i u osnivanju LAGUR-a "Istarska batana" i u

donošenju strategija razvoja te pokušala okupiti sve ribare s područja naše općine da pronađu svoj interes u LAGUR-u i dobiju financijska sredstva iz europskih fondova za svoje poslovanje. Drago mi je da je naša općina iz europskih fondova dobila sredstva za ribarnicu i pješačke staze u uvali Kuje.

Udruga ima izvrsnu suradnju s udrugom "Agroturist" iz Vodnjana pa je našim maslinarima i poljoprivrednicima omogućeno prisustvo na različitim predavanjima i edukacijama koje donose novosti u poljoprivredi.

Isto tako udruga organizira različita predavanja koja doprinose boljoj zaštiti poljoprivrednih proizvoda.

4. Kako "Agro-Mladica" surađuje s lokalnom zajednicom kako bi unaprijedila poljoprivredu u općini Ližnjan?

Morate znati da je udruga neprofitna organizacija i da nema stalno zaposle-

nih djelatnika te da ne može direktno utjecati na unapređenje poljoprivrede u općini Ližnjan. Ako bilo koji poljoprivrednik ili grupa poljoprivrednika ukaže na neke probleme ili interes za organizaciju edukacije, udruga se uključuje u rješavanje istog. Da bi se unaprijedila poljoprivreda u općini Ližnjan postoji mnogo faktora koje treba riješiti. Predsjednica udruge je ujedno i predsjednica Povjerenstva za elementarne nepogode pa prilikom elementarne nepogode od suše djeluje i na tom području.

5. Kakvi su trenutni izazovi s kojima se poljoprivrednici suočavaju i kako udruga pomaže u njihovu prevladavanju?

Važno je znati da je kompletna poljoprivreda tvornica na otvorenom i da trenutno najveći utjecaj na poljoprivrednu proizvodnju imaju vremenske prilike ili bolje rečeno neprilike kojima nazočimo u posljednje vrijeme (ekstremne suše tijekom ljetnih mjeseci).

Mnogi poljoprivrednici su na poljoprivrednom zemljištu izbušili bunare i navodnjavaju svoje nasade, ali prilikom velikih suša manji je i nivo voda pa imaju poteškoća u navodnjavanju. Isto tako visoke temperature, bez obzira na navodnjavanje, ne daju dovoljne prinose pa je ekonomska dobit poljoprivrednika daleko manja. U nekoliko navrata pokušala se i proglašiti elementarna nepogoda zbog suše, ali se nisu dostigli zakonom predviđeni parametri da bi se elementarna nepogoda od suše i proglašila i tako barem u jednom dijelu poljoprivrednicima nadoknadila šteta. Malo bolje sa sušom prolaze maslinari jer je ipak maslina otpornija na sušu.

Drugi veliki izazov je plasman poljoprivrednih proizvoda na tržište. Organizacijom smotri ulja postigli smo da maslinarima damo garanciju da proizvode vrhunsko ekstra djevičansko maslinovo ulje koje na tržištu zbog svoje kvalitete postiže visoku cijenu. Udruga je dugi niz godina sudjelovala u radu "Klasteru maslinara Istarske županije" koji je imao za cilj okupiti sve istarske maslinare kako bi se udružili i bili konkurentni na tržištu i udovoljili uvjetima sve zahtjevnijeg hrvatskog, ali i europskog i svjetskog tržišta. Naime, svrha je bila okupiti sve maslinare, pogotovo male, koji nisu imali dovoljne količine maslinovog ulja i nisu mogli udovoljiti cjelogodišnjoj opskrbi pojedinih kupaca, a ovako udruženi lakše bi plasirali ekstra djevičansko maslinovo ulje. Kasnije se Klaster, na području zapadne Istre, preregistrirao u prerađivačku organizaciju i okuplja maslinare zapadne obale Istre.

6. Koje su najvažnije inicijative ili projekti koje udruga "Agro-Mladica" uspješno realizirala?

Kao što sam već navela, na području naše općine imamo značajne nasade maslina. Krajnji cilj je proizvesti ekstra djevičansko maslinovo ulje. Iz tog razloga je udruga prije 15 godina i započela s organizacijom smotre ekstra djevičanskih maslinovih ulja općine Ližnjan. Postoje

točno zacrtani parametri kako i na koji način treba postupiti da bi se dobilo zlatnu, srebrnu ili brončanu medalju ili ulje ostaje u kategoriji ekstra djevičanskog maslinovog ulja. Uzorci maslinovog ulja dostavljaju se u Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije gdje se analiziraju slobodne masne kiseline i peroksidni broj i na temelju kemijske analize dobivamo potvrdu koje je kategorije maslinovo ulje, a sve u skladu s Delegiranim uredbama Komisije EU, Europskog parlamenta i Vijeća za tržišne standarde za maslinovo ulje. Nakon toga organoleptičku ili senzornu analizu maslinovog ulja obavljaju ovlašteni senzorni analitičari na panelima (od 10-15 ovlaštenih i educiranih) panelista koji ocjenjuju miris i okus (gorčinu, pikantnost, voćnost, prisustvo drugih aroma) i na temelju medijalne ocjene dodjeljuju se ocjene. Zbir bodova kemijske i senzorne analize daje nam poredak i dodjelu diploma. Znalo se dogoditi da se pronađu i defekti u maslinovom ulju pa su tada maslinari konzultirali stručnjake kako im se to i sljedeće godine ne bi dogodilo. Sva ta analiza veoma je značajna jer omogućuje maslinarima koji su proizveli vrhunsko ekstra djevičansko maslinovo ulje da ga lakše i po boljoj cijeni plasiraju na tržište, a i garancija su da sam maslinar kvalitetno udovoljava svim zahtjevima agrotehničkih mjera u svom masliniku. Sama smotra ulja uvijek je jako popraćena i od naših mještana gdje dođu kušati nagrađena maslinova ulja.

Povodom proslave sv. Martina, 11. studenog, zaštitnika našeg mjesta Ližnjana Udruga organizira već više od 10 godina mali "Martinski samanj" gdje posjetitelji mogu kušati mlada, netom prerađena maslinova ulja. Na samom sajmu nude se i proizvodi lokalnih OPG-ova, a uključuju se i djeca s posebnim potrebama koja prezentiraju svoje ručne radove.

Tradicija naše udruge je i sudjelovanje na "Danima mladog maslinovog ulja" u Vodnjanu koji se održavaju krajem studenoga, a tamo prezentiramo od

14 do 20-ak uzoraka ulja naših maslinara. Pohvaljeni smo više puta iz razloga što smo jedina udruga koja prezentira ulja velikog broja maslinara sa svog područja. Trodnevna manifestacija, koja ima međunarodni karakter, omogućuje našim maslinarima puno susreta, edukacija, upoznavanja s novim tehnologijama.

Službeni podaci stalno nas upozoravaju kako se u Republici Hrvatskoj malo koristi maslinovo ulje u svakodnevnoj

Ankica Piccoli

prehrani obzirom na zdravstvene blagodati koje maslinovo ulje ima i da bi trebalo povećati konzumaciju. Na nivou Istarske županije započeo je 2017. godine projekt "Domaće od malih nogu" koji je imao za cilj upotrebu sezonskog voća i povrća u prehrani vrtičke i školske djece, a svježiji proizvodi bi se nabavljali od lokalnih OPG-ova. Obzirom da sam, kao predsjednica udruge, učestvovala u više navrata u raspravama uvidjela sam potrebu da u Ližnjanu organiziram predavanje u školi za djecu od 1. do 4. razreda i da vidimo koliko djeca zapravo prihvaćaju u svojoj prehrani maslinovo ulje. U dogovoru s učiteljicama održala sam predavanje pod nazivom "Maslino-

vo ulje - tekuće zlato Istre". Predavanje se sastojalo od dva dijela: upoznavanje djece sa vrstama ulja, vrstama maslina koje se uzgajaju na našem području, o načinu prerade, analizi ulja, a u drugom dijelu djeca su kušala maslinovo ulje. Moram napomenuti da od 50-ak djece samo njih šest nije kušalo ulje, a njih 30-ak kušalo je maslinovo ulje prvi puta u životu. Cilj predavanja bio je da se djeci objasni značaj upotrebe maslinovog ulja u svakodnevnoj prehrani kao i njegovi pozitivni učinci na zdravlje.

Godine 2022. Udruga poljoprivrednika "Agro-Mladica" bila je partner u projektu "S tradicijom do boljeg zdravlja", a nositelj projekta je bila Osnovna škola "Dr. Mate Demarina" Medulin. U projekt su bili uključeni i DV "Bubamara" Ližnjan, OŠ Šijana Pula i Talijanska škola "G. Martinuzzi". Sredstva za provođenje projekta dobivena su od "Zaklade za partnerstvo i razvoj civilnog društva" Pula, a ukupno je bilo uključeno 180 djece vrtičke i školske dobi. Projekt je bio vrlo zahtjevan jer je obuhvaćao veliki broj djece. Djeca su brala masline na tradicionalan način u "sakete", obišla uljaru, muzej, crtala masline, a završna priredba održana je

u Zajednici Talijana u Šišanu. Predsjednica je održala predavanja po školama i vrtićima o maslinovom ulju i djeca su kušala maslinova ulja koja su brala svojim rukama. Također su u sklopu projekta nabavljene i narodne nošnje za PO Ližnjan.

Organizacija posjeta međunarodnim poljoprivrednim sajmovima u zemlji i inozemstvu veoma je korisna jer se naši poljoprivrednici upoznaju s novom i suvremenom mehanizacijom za obradu poljoprivrednog zemljišta, a također mogu nabaviti i potrebne rezervne dijelove za svoje strojeve. Ima dosta i "nevidljivih poslova" koje udruga obavi kao na primjer ove godine u proljeće prestale su važiti iskaznice koje su poljoprivrednici imali za korištenje zaštitnih sredstava. Naime, Ministarstvo poljoprivrede sve je iskaznice unijelo u FIS (fitosanitarni informacijski sustav) pa su naši poljoprivrednici trebali pribaviti nove iskaznice putem platforme E-građani. Obzirom na stariju populaciju naših poljoprivrednika i da se svi ne koriste modernim tehnologijama, predsjednica je u suradnji sa Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede nabavila nove iskaznice za 40-ak poljoprivrednika.

7. Kako se udruga bori za očuvanje tradicionalnih poljoprivrednih praksi i zaštite okoliša?

Poljoprivredna proizvodnja svakim se danom sve više razvija i primjenjuju se nove tehnologije, a sve u cilju povećanja kvalitete i kvantitete poljoprivrednih proizvoda kako bi proizvođači opstali na tržištu. Tradicionalna poljoprivredna praksa još se primjenjuje samo u kućnom uzgoju povrća u vrtovima, dok veći poljoprivredni proizvođači moraju slijediti nove tehnologije. Na zaštitu okoliša udruga je indirektno utjecala i to organizacijom edukacija o pravilnoj uporabi pesticida, a zaštita okoliša ovisi o svakom poljoprivredniku ponaosob i tu udruga nema većeg utjecaja. Ono što smo učinili jest da smo bili aktivno uključeni u donošenje "Zelene agende" Općine Ližnjan gdje smo dali svoj doprinos u zacrtanim

smjernicama o zaštiti tla, lokvi i mora (proglašenje morskog parka i zaštita livada posedonije).

8. Kako možemo potaknuti mlade ljude da se uključe u poljoprivredu i postanu dio lokalne poljoprivredne zajednice?

Već sam ranije navela da postoje problemi vezani za poljoprivredu koje udruga, uz sve već uložene napore, ne može riješiti. Tu prvenstveno mislim na poljoprivredno zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske jer na području općine Ližnjan postoji više od 800 ha državnog poljoprivrednog zemljišta koje nije dato u zakup, prodaju ili koncesiju. Učestvovala sam u raspravama i donošenju prvog Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH za našu općinu, ali na moju veliku žalost nije se ništa dogodilo, odnosno nije raspisan niti jedan natječaj. Promatrajući poljoprivrednu proizvodnju povrća u našem mjestu Ližnjanu, nikada nije bilo toliko zapuštenog zemljišta jer su poljoprivrednici ugasili svoju djelatnost - proizvodnju.

Jedan od razloga je zasigurno i nemogućnost dobivanja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH bilo u zakup, koncesiju ili da se poljoprivredno zemljište kupi. Svi znamo da naši poljoprivrednici ne raspolažu dovoljnim brojem hektara da bi povećali proizvodnju i neophodno im je bilo državno poljoprivredno zemljište kako bi se razvijali i opstali. Nedostatak poljoprivrednog zemljišta onemogućio im je da se kandidiraju na pretpristupne fondove Europske unije kao i da se sada prijave na određene natječaje iz mjera namijenjenih poljoprivredi. Mislim da će se mladi ljudi jako teško opredijeliti za poljoprivrednu djelatnost zbog

više faktora: nesigurnost proizvodnje (klimatske promjene), direktive EU-a o veličini povrća kada je i do 50% proizvoda ostajalo nepobrano na njivama, teškoće u plasmanu proizvoda u trgovačke lance, a i niske cijene uvezanih proizvoda onemogućuju naše poljoprivrednike da budu konkurentni zbog visokih ulaznih inputa u proizvodnji. Da se prije 10 ili 15 godina raspodijelilo državno poljoprivredno zemljište, današnja slika proizvodnje povrća po kojem je naše mjesto bilo poznato bi bila svakako drugačija. Nakon puno napora, donošenjem novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu 2015. godine omogućeno je sklapanje Ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na pet godina za poljoprivrednike koji su bili u tihom posjedu državnog poljoprivrednog zemljišta. Tada je sklopljeno 18 ugovora i dano u zakup 90,7 ha zemljišta.

Da bi se potakli mladi da se uključe u poljoprivredu moraju se stvoriti pozitivne poslovne mogućnosti i raspodijeliti državno poljoprivredno zemljište.

9. Koji su vaši dugoročni planovi i vizije za budućnost "Agro-Mladice" i poljoprivrede u općini Ližnjan?

Udruga poljoprivrednika "Agro-Mladica" Ližnjan nastojat će i dalje provoditi svoje aktivnosti prema zacrtanom programu rada. Sigurno ćemo nastaviti s organizacijom smotri ulja i drugih manifestacija, a otvoreni smo za sve projektne prijedloge koji će donositi pozitivne rezultate za poljoprivrednike i cjelokupnu zajednicu. Nadam se da će se u našu udrugu aktivnije uključiti mladi poljoprivrednici koji će preuzeti naš davno započeti rad i unijeti svježinu u radu udruge.

Moram napomenuti da se udruga financira po prijavljenim projektima od strane Općine Ližnjan i Upravnog odjela za poljoprivredu Istarske županije i da više puta ta sredstva nisu dostatna da bismo realizirali zacrtane projekte pa naš rad uveliko ovisi i o raspoloživim financijskim sredstvima.

RADOVI NA KOMUNALNOJ INFRASTRUKTURI

Sigurno u prometu

Obnovljena je horizontalna signalizacija na pješačkim prijelazima u blizini svih škola na području općine Ližnjan.

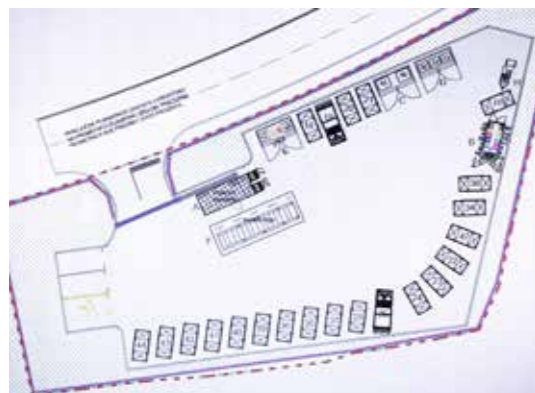
Pozivamo vozače da posebnu pozornost posvete poštivanju prometnih propisa, osobito u blizini škola i dječjih vrtića te da imaju razumijevanja za "đake prvake", kako bi njihovo prvo sudjelovanje u prometu bilo što sigurnije, kako za njih tako i za njihove roditelje.

Prijavljen projekt reciklažnog dvorišta

Prijavljen je projekt izgradnje reciklažnog dvorišta u Šišanu na natječaj iz fonda Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Sveukupna vrijednost prijavljenog projekta je 691.175,31 eura. Zahvale cijelom timu na suradnji, javnoj ustanovi Aurora na stručnoj podršci. Ostaje se nadati da će još jedan kapitalni projekt biti odobren i financiran EU sredstvima.

Nova igrala na dječjem igralištu u Valturi

Na dječjem igralištu u Valturi postavljena su nova igrala u zamjenu za staro i dotrajalo. Novi vrtuljak sa sjedalima, grifovi, ljuljačka, didaktička igračka/kućica, toranj s toboganom i elementima za penjanje, sve to će jamčiti zasigurno dobru i sigurnu zabavu. Time je započeo ciklus obnove igrala na dječjim igralištima.

Radovi na rekonstrukciji ambulante u Valturi

Ulaganje u zdravstvenu skrb uvijek nam je bio jedan od prioriteta te će u 2023. godini i Valtura dobiti potpuno rekonstruiranu ambulantu za liječnika opće medicine.

Nabavljen preskotejner kapaciteta 7.5 m³ s ciljem uštede u transportu smeća

Ovaj suvremeni komunalni uređaj nabavljen je s ciljem sakupljanja i sabijanja komunalnog otpada, otpadnog papira, kartona, plastike i drugih sekundarnih sirovina. Korištenje preskotejnera dovodi do velike uštede u transportu i smanjivanju volumena na deponijima budući zamjenjuje rasuti otpad sakupljen putem 5 baja od 5 m³. Skladna i čvrsta konstrukcijska cjelina proizvoda prilagođena je za lako posluživanje. Uređaj raspolaže s jednostavnim upravljanjem prešom i ugrađenim sustavom vremenske regulacije prešanja.

Navedenim uređajem Općina Ližnjan-Lisignano višestruko će smanjiti troškove odvoza otpada sakupljenog putem košarica za otpad, putem baja na mjesnim grobljima, ali i sve veće količine otpada kojeg nepoznate osobe odbacuju na javnu površinu.

Iako su na brojne lokacije već postavljene kamere i redovno se naplaćuju kazne onima koji svoje smeće ostavljaju gdje god stignu, apeliramo i ovim putem da sa time prestanu a sve kako bi sačuvali naš okoliš čistim i takvog ga ostavili našim budućim generacijama.

Rekonstrukcija rampe za porinuće brodova

U suradnji s Lučkom upravom Pula obavljani su radovi na rekonstrukciji rampe za porinuće brodica u Lučici Kuje.

Nasipanje putova prema plažama

Kao i svake godine, nastavljamo s uređenjem pristupnih putova prema plažama i obalama u Šišanu i Ližnjanu.

INTERPRETACIJSKE ŠETNJE UZ MARIJU I BEPA

Uređena nova Ribarska staza u uvali Kuje

U uvali Kuje 6. kolovoza 2023. službeno je otvorena nova tematska Ribarska staza gdje su se u kolovozu i rujnu 2023. održavale interpretacijske šetnje, namijenjene lokalnom stanovništvu i turistima. Održano je devet interpretacijskih šetnji koje su oživjele prošlost, tradicije, običaje i anegdote s područja općine Ližnjan. Interpretacijske šetnje održale su se i tijekom rujna upravo kako bi najmlađi mještani, kojima tada počinje škola, imali priliku naučiti zanimljive informacije od glavnih likova koji će im te štorije prepričati uživo.

Osim predstavljanja samog projekta, koje je moderirao voditelj Šandor Slacki, na otvorenju je održana i prva

takva šetnja uz vodstvo glavnih likova - Marije i Bepa.

- Upravo s ovim interpretacijskim šetnjama, cilj nam je da svatko tko dođe u Ližnjan ponese sa sobom doživljaje i priče. Svi znamo da najbolje informacije dobivamo od lokalnog stanovništva. Oni znaju gdje se može pojesti najbolja riba, gdje su svježe namirnice, koja

je uvala najbolja. Upravo zbog toga, naša draga Petra Blašković koja je pripremila i tekst i režiju ove interpretacijske šetnje, koristila je anegdote i informacije od mještana općine Ližnjan. U ovoj interpretacijskoj šetnji spojili smo more i poljoprivredu, kako to inače i biva na našem području. Vrlo su često takve kombinacije, supruga je iz obitelji poljoprivrednika, a suprug je ribar. Takvi su naši Bepo i Marija, koje smo već upoznali u aplikaciji RibAr, a koji će oživjeti i posjetiteljima demonstrirati stazu, rekla je Natali Palko Zirdum, direktorica Turističke zajednice Općine Ližnjan te napomenula kako je ovakav način valorizacije kroz doživljaj upravo ono što svakome >>

PROJEKT "RIBARNICA LIŽNJAN" FINANCIRAN EUROPSKIM SREDSTVIMA

Otvorena prva ribarnica u Ližnjanu

Na Putnicama u uvali Kuje 7. srpnja 2023. otvorena je prva ribarnica u Ližnjanu. Mali, ali dobro opremljen kontejner, površine 15 četvornih metara, na pravom je mjestu - nula kilometara od mora. Sada će naši mještani po ribu moći drito na more.

Projekt "Ribarnica Ližnjan" zasigurno je nešto što će povećati našu turističku ponudu, ali i ponudu našim mještanima u pogledu činjenica da će

svježu ribu sada moći kupiti u svom mistu, tik uz ribarsku lučicu kako bi rekli - drito s mora.

Ideja o otvaranju ribarnice potekla je upravo iz općine, pa se općinska komunalna tvrtka Brnestra uključila u projekt. Realiziran je iz EU projekta za pomorstvo i ribarstvo, putem natječaja LAGUR-a Istarska batana, a u realizaciji su pomogli županijska javna ustanova Aurora. Vrijednost projekta iznosi 53.458 eura, od

čega je iz EU povučeno 85 posto, a iz Republike Hrvatske 15 posto sredstava.

Mi ćemo zasigurno, sa svojim timom, i dalje pratiti natječaje LAGURA kao i ostale slične natječaje te aplicirati kako bismo našim mještanima stvorili što bolje uvjete za život, a u ovom slučaju s dodatnom vrijednošću očuvanja naše ribarske baštine i zdravog načina života hranjenjem mediteranskom, tj. ribom.

Izložba fotografija o povijesti ribarstva

U uvali Kuje može se pogledati izložba fotografija o povijesti ribarstva u Ližnjanu te upoznati priču o bogatoj bioraznolikosti i kulturnoj baštini naše obalne zajednice. Zahvaljujemo svima koji su se odazvali na javni poziv i udijelili nam fotografije koje posjeduju, a sada čine dio stalnog postava izložbe fotografija na Punticama.

Još jedan projekt financiran sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo u iznosu od 98.234,84 eura uspješno je završen. Radovima na projektu Ribarske staze, oblikovanjem, edukacijom i sadržajima uspješno se naglasila važnost ribarske tradicije te je potaknut njezin daljnji razvoj.

Aplikacija ribAR - šetnja uz more kroz igru otkriva ribarsku prošlost Ližnjana

Turistička zajednica općine Ližnjan osmislila je aplikaciju u sklopu projekta ribAR - ribarsko digitalno okno koja posjetiteljima Ližnjana omogućava da uz pomoć likova ribara Bepa i šjore Marije prošetuju ližnjanskom obalom i otkriju zanimljivosti o ribarskoj baštini jugoistočne Istre.

U današnje vrijeme očuvanje tradicije nezamislivo je bez upotrebe modernih tehnologija koje su dio svakodnevnog života, posebice mlađih generacija. U skladu s tom činjenicom projekt ribAR - ribarsko digitalno okno temelji se na AR augmented reality aplikaciji, tj. proširenoj stvarnosti nadopunjenoj igrificiranom turom i pratećom brošuricom kako bi mlađi posjetitelji upoznali ribarsku baštinu Ližnjana kroz edukaciju, igru i zabavu na njima prijemčiv način.

Cilj projekta ribAR

Ribarsko digitalno okno valorizacija je lokalne ribarske baštine i poticanje interesa za konzumacijom ribe. Projekt je inovativan i uključuje sve dobne skupine s naglaskom na najmlađe koji su sudjelovali u samom stvaranju proizvoda pa su za uspješnu realizaciju projekta bili vrlo važni lokalni partneri - Dječji vrtići "Bubamara" Ližnjan- Scuole dell'infanzia "Coccinella" Lisignano, Osnovna škola dr. Mate Demarina te učenici i učiteljice PO Ližnjan.

Edukativne radionice

Projekt je započeo u proljeće 2022. godine održavanjem edukativnih radionica za djecu školske dobi Područnog odjela Ližnjan Osnovne škole dr. Mate Demarina te za malene polaznike dječjeg vrtića Bubamara iz Ližnjana. Na radionicama je biolog Neven Iveša s pulskog Fakulteta prirodnih znanosti upoznao djecu s ribljim vrstama ovog područja, a saznali su puno i o lokalnom

tradicionalnom načinu pletenja mreža te otkrivali tajne uspješnog ribarenja. Inspirirana temom tih edukacija djeca su stvorila radove čiji su se dijelovi uključili u aplikaciju kao i u knjižicu/brošuru analogne igre čime su dali značajan doprinos projektu i emotivno se povezali s baštinom svoga kraja.

Besplatna aplikacija ribAR ima ulogu modernog okvira za jasno i detaljno gledanje u prošlost. Zahvaljujući funkcionalnosti proširene stvarnosti nakon "skidanja" na neki od mobilnih uređaja poput mobitela ili tableta koristi se poput okvira odnosno gleda se kroz ekran, a živopisni animirani likovi ribara Bepa i šjore Marije upoznaju korisnika s ližnjanskom ribarskom tradicijom kroz četiri godišnja doba na svakoj od važnih točaka.

Avantura za male i velike započinje na velikom molu, a sadržaj je podijeljen u četiri kategorije - "Podmorski Ližnjanci", "Nekad i Sad", "Dječje mudrosti" i "Recepti" koje potiču interes, educiraju, zabavljaju te promiču lokalnu ribarsku tradiciju i gastronomiju. Posebno tre-

ba naglasiti da se prikazom recepata i interpretacijom konzumiranja ribe kroz povijest korisnici aplikacije potiču na uvrštavanje ribljih jela u svoje svakodnevne jelovnike.

Brošura "Ribolov na blago"

Digitalni sadržaj aplikacije ribAR komplementarno nadopunjuje brošura "Ribolov na blago" koja je osmišljena u suradnji s Ivom Silla, interpretatoricom baštine i autoricom brojnih zgodnih pitalica i zagonetki o lokalnoj ribarskoj baštini i ribljim vrstama. Posjetitelji u uredu TZO Ližnjan mogu preuzeti ovu besplatnu mini knjižicu i prateći upute koje sadržava krenuti u razgled određenih točaka usput bilježeći svoje doživljaje fotoaparatom ili kamerom mobitela. Fotografije će se objavljivati pod hashtagom #ribARližnjan, a oni koji sakupe fotografije sa svih točaka zaslužiti će diplomu i titulu počasnih ribARA. Mini knjižica na 20-ak stranica prati vizualni identitet aplikacije pa i u njoj "glavne uloge" imaju simpatični ribar Bepo i njegova sumještanka šjora Marija.

Diploma počasnog ribara

Aplikacija ribAR može se preuzeti u Google play trgovini ili App storeu. U uvali Kuje nalazi se info tabela s QR kodovima za posjetu 4 AR točke na molu. Uz aplikaciju, napravljena je igrificirana tura, a brošure se mogu preuzeti u ližnjanskom TZ-u. Svi istraživači koji prođu sve lokacije i uspješno ispune zadatke brošure te pošalju svoje fotografije na e-mail dobiti diplomu počasnog ribara.

Izrada ove mobilne aplikacije dio je projekta ribAR - digitalno ribarsko okno i sufinancirana je sredstvima iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

I aplikacija i knjižica prevedene su na četiri jezika (hrvatski, engleski, njemački i talijanski) te predstavljaju nadogradnju postojećoj turističkoj ponudi odnosno motiv posjetiteljima da posjete općinu Ližnjan i izvan glavne sezone.

"Važno je naglasiti veliki istraživački dio koji je prethodio izradi AR-a i brošure, radni dio s morskim biologom te istraživanje nutritivnih i povijesnih činjenica potrebnih za vizualno atraktivno kreiranje sadržaja na točkama obuhvaćenim u aplikaciji. Uspješnost projekta uvelike zahvaljujemo našim kazivačima Nini i Marinu Balde i Milojki Vodinić te suradnicima biologu Nevenu Iveši, interpretatorici baštine Ivi Silla te tvrtki Delta reality koja je izradila aplikaciju. Projekt je prijavljen na natječaj FLAG-a Istarska batana u okviru Mjere 1.1.1. Razvoj i unapređenje objekata i drugih javnih prostora te sadržaja povezanih s ribarskom baštinom u okviru provedbe Lokalne razvojne strategije u ribarstvu FLAG-a Istarska batana za razdoblje 2014.-2020. Ukupna vrijednost projekta iznosi 234.734,62 kn, od čega je 234.229,54 kn osigurano bespovratnim sredstvima Europske Unije iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo", naglasila je direktorica TZ općine Natali Palko Zirdum.

Prva šetnja uz vodstvo glavnih likova - Marije i Bepa

>> treba jer suvenir se može izgubiti i slomiti, a dokle god smo živi naše uspomene nam nitko ne može uzeti.

Načelnik Marko Ravnić istaknuo je da je ovaj projekt nastavak uspješnih projekata iz fondova Europske unije, odnosno iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. Uz ližnjansku ribarnicu i aplikaciju RibAr, novouređenom stazom, navodi, stavljena je "točka na i".

- U ovom su projektu važna dva ključna cilja: osim izgradnje ove ribarske staze, to je i upoznavanje naših mještana i turista o tradiciji ribarstva u Ližnjanu. Upravo zbog toga bit će postavljene

info ploče o tradiciji ribarstva, naših plovila i alata kojima su se ribari nekad koristili, rekao je Ravnić dodajući da će se postaviti i vjetrokazi u obliku riba koje obitavaju u našem moru.

- Jako cijenimo našu tradiciju i našu baštinu i uistinu me veseli da, iako nije tako velik projekt, riječ je o 750 tisuća kuna, on značajno doprinosi našoj zajednici i našem identitetu, rekao je Ravnić pritom se zahvalivši svima koji su sudjelovali u realizaciji projekta.

Autorica teksta i režije je Petra B. Blašković koja je osmislila cijeli koncept interpretacijske šetnje, dok je kostime izradila kostimografkinja Marina Sršen.

RIBARSKA STAZA Uredena staza i promoviran novi doživljaj u uvali Kuje

Marija i Bepo vode nas kroz ribarsku tradiciju Ližnjana, prema zamisli Petre Blašković

Interpretacijske šetnje nastavlja se ujutro, a polaskom od 9.30 sati, 11., 18. i 25. kolovoza te 18. rujna, a od 19 sati 24. i 28. kolovoza te 4. i 11. rujna

News article snippet with text and images. The text describes the 'Ribarska staza' project and mentions the characters Bepo and Marija. It includes a quote from Petra Blašković and mentions the project's goal of promoting local fishing heritage.

AD Arhitekturni biro	Naziv projekta: ZBAC Ližnjan	Investitor: OPĆINA LIŽNJAN	Projektant: Luka Matković, dia	1:4 30.000
	Plan prostora: GENERAČIJSKI	Mjesta: 1:100 Elev.: 1:200	S.P.: 1910/02 T.P.: 1910/02	

Projekt novih ambulanti i društvenih prostorija rekonstrukcijom bivše zgrade Agroprodukta

Navedeni projekt vrijednosti 2 milijuna eura uvršten je u strateške projekte ITU mehanizma urbanog područja Pule te se isti planira sufinancirati EU sredstvima prijavom na budući natječaj.

Ovim projektom Ližnjan će dobiti jednu multifunkcionalnu zgradu u samom centru naselja koja će biti centar društvenog, kulturnog i gospodarskog razvoja.

Projekt obuhvaća prenamjenu predmetne zgrade u multifunkcijski centar u svrhu održivog korištenja prostora i poticanja društvenog i gospodarskog napretka.

Predmetnim projektom predviđa se valorizacija brownfield lokacije u svrhu poticanja društvenog i gospodarskog razvoja, odnosno revitalizacija bivše

gospodarske zgrade Agroprodukta te prenamjena iste u društvenu, kulturnu i socijalnu infrastrukturu.

U sklopu navedenog planira se razvoj zelene infrastrukture u skladu s Programom razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine u vidu sadnje stabala, uređenja zelene površine, potencijalne izvedbe zelenog krova te primjene ostalih mogućih elemenata zelene infrastrukture.

Predmetna zgrada koncipirana je na način da se iz zajedničkog ulaznog prostora pristupa prostoru za umirovljenike i civilne udruge na istočnom dijelu prizemlja. Na katu je sa istočne strane prostor multimedijalnog prostora s knjižnicom, a na zapadnoj strani su prostori za zajednički i samostalni rad te volonterske djelatnosti. Budući da se radi o javnoj zgradi, predviđeno je osiguranje pristupačnosti građevini prema uvjetima Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. Osigurana je dodatna vertikalna komunikacija dizalom. Predviđene su dodatne aktivnosti osiguranja pristupačnosti infrastrukture, opreme i sadržaja za osobe s invaliditetom u skladu sa specifičnim potrebama, odnosno prilagođen sanitarni čvor za osobe s invaliditetom, taktilno-orientacijski plan, audio vodič, sadržaji na Braille-ovom pismu i ostalo.

Planirani prostori unutar predmetnog Multifunkcijskog centra Ližnjan moći će se koristiti za obavljanje pojedinih izvanvrtičkih aktivnosti djece. Rekonstrukcijom građevine i prenamjenom u višenamjenski prostor sadržaja relevantnih za kulturni i društveni razvoj u Općini Ližnjan ostvarit će se infrastruktura koja dugoročno predstavlja temelj multi-sektorskog razvoja i izvaninstitucionalne skrbi što generira više dodane vrijednosti u skladu s održivim razvojem. Potaknut će se participativan pristup civilnog društva s ciljem poboljšanja kvalitete života.

Gradimo kvalitetniji i brži pristup internetu

Projektom, čija je vrijednost veća od 7,8 milijuna eura, na području naše općine, i u partnerskim općinama Medulin, Marčana i Barban osigurat će se infrastruktura potrebna za širokopojasni pristup nove generacije (NGA) za sve potencijalne korisnike na tzv. "bijelim" adresama. Kroz projekt će se izgraditi Internet koji omogućuje velike brzine prijenosa podataka.

Etape će se puštati u rad u skladu s dinamikom radova, a s obzirom na izgrađenost komunalne infrastrukture u našoj općini, gdje je HT infrastruktura raširena i dostupna u svim ulicama, mještani naše općine će među prvima imati mogućnost priključka na optičku infrastrukturu.

Svi korisnici koji će koristiti usluge na optičkoj infrastrukturi imat će kvalitetan, neprekinuti širokopojasni pristup internetu i to brzi (+40 Mbit/s) i ultra-brzi (+100 Mbit/s simetrično) koji će im omogućiti nesmetani rad od kuće, praćenje škole na daljinu, korištenje usluga e-zdravstva, e-gradanin i sl. Također, optička infrastruktura doprinjet će povećanoj atraktivnosti općine na način da će omogućiti lokalnoj zajednici stimuliranje konkurentskog okruženja.

Priključak će biti dostupan za sve mještane i dostupan svim operaterima.

Nastavljamo s provedbom programa gerontodomaćica

Projekt provedbe programa koji je financiran putem EU projekta nastavlja se i dalje uz potporu Općine Ližnjan. S GDCK Pula potpisan je ugovor o sufinanciranju usluge pomoći u kući, program u kojem gerontodomaćice pružaju pomoć i podršku starijim i nemoćnim osobama. Ugovorom su osigurana sredstva za sufinanciranje plaća gerontodomaćicama.

Na području Općine Ližnjan trenutno se gerontodomaćice brinu za oko 15 ko-

risnika koji su starije i nemoćne osobe te im je potrebna pomoć oko nabave namirnica, lijekova, održavanju higijene stambenog prostora kao i razgovora i druženja kao nezaobilaznog dijela pomoći osobama koje žive same.

Financiranje ovakvih programa od velike su važnosti za poboljšanje kvalitete života starijih mještana i Općina Ližnjan prepoznaje tu potrebu te nastoji maksimalno izaći u susret svojim starijim mještanima.

Održan studijski posjet "Experience Ližnjan" u sklopu projekta AdriPromTour

U okviru provedbe projekta AdriPromTour - Valorizacija jadranske kulturne i prirodne baštine kroz jačanje njene vidljivosti i turističku promociju, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković" pri Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli kao jedan od projektnih partnera, organizirao je u subotu, 27. svibnja 2023. studijski posjet za lokalne dionike te širu javnost koji je uključio vođenu turu s obilaskom kulturne rute kreirane u sklopu projekta Atlas - Create your Atlas of Routineraries - Experience Ližnjan. Dionici su imali priliku posjetiti mnogobrojne lokalne znamenitosti i kulturnu baštinu te saznati više o njihovoj povijesti i zanimljivostima, kao i sudjelovati u vođenoj biciklističkoj turi duž obale počevši od Šišana do uvale Kuje u Ližnjanu. Ruta povezuje kulturnu i prirodnu baštinu te valorizira pet lokaliteta na području općine povezanih bike stazama 332 i 333.

Počevši od Nezakcija, koji bilježi tragove ljudske kulture od prapovijesnog do ranosrednjovjekovnog razdoblja te

Dionici su imali priliku posjetiti mnogobrojne lokalne znamenitosti

koji se smatra prijestolnicom ilirskog plemena Histra po kojem je istarski poluotok dobio ime, ruta vodi do crkve Blažene djevice Marije u Kostanjici izgrađene u 16. stoljeću koja se spominje kao mjesto pogubljenja sv.

Geronimu i u kojoj se nalaze ostaci srednjovjekovnih freski na zidovima te gotički natpis na pročelju. Asfaltom i makadamom ruta vodi do tvrđave Monte Madonna podzemnog vojnog kompleksa na istoimenom brdu Svetica, nedaleko od Šišana. Dalje slijedi mjesto, memorijalni lokalitet potonuća ratnog broda Cesare Rosarol te cr-

kva Majke Božje od Kuj poznata kao zavjetna kapela te duhovno utočište ratara i ribara.

Suradnici na projektu predstavili su sudionicima studijskog posjeta aktivnosti projekta AdriPromTour te ujedno prezentirali rezultate uspješno realiziranog Interreg projekta Atlas koji je marketinški i promotivno valorizirao bike - kulturnu rutu pod sloganom: Create Your Atlas of Routineraries - Experience Ližnjan. Ovaj kulturno sportski događaj dodatno osnažuje atraktivnost destinacije potičući na taj način širu turističku posjetu. Ovim aktivnostima također se promiče pozicioniranje Istre kao turističke destinacije za cjelogodišnji turizam. Studijski posjet primjer je dobre prakse valorizacije povijesne, kulturne i prirodne baštine, odnosno njihova stavljanja u službu suvremenog turizma. Time se ujedno i stavlja naglasak na očuvanje identiteta i baštine te njihovo povezivanje s turizmom.

Izvor: <https://fet.unipu.hr/fet/AdriPromTour/novosti?@=2ffh6#>

Projekt "S tradicijom do boljeg zdravlja"

U sklopu financijskih potpora odobrenih na natječajima zaklade u 2022. godini kroz natječaj za male projekte u zajednici "MALI PROJEKTI ZA BOLJE SUTRA" - "Piccoli progetti per un domani migliore" Zaklada za poticanje

nje znanja na lokalnu zajednicu u cilju osvještavanja i valorizacije ruralne tradicije, promocije kulture istarskog identiteta i maslinarstva u općini Ližnjan-Lisignano.

Upoznavanje djece, obitelji i ostalih stanovnika sa bogatstvom i vrijednostima ruralne tradicije i baštine općine kroz stare alate i zanatska znanja seoskog čovjeka te njegovanjem tradicije maslinarstva na aktivan način čuvamo i valoriziramo istarski identitet u zajednici. Kroz aktivnosti projekta željelo se je osvijestiti važnost maslinovog ulja u prehrani, povećati korištenje maslinovog ulja u predškolskim i osnovnoškolskim uzrastu, upoznati roditelje i djecu o čudesnom voću masline i vrijednim učincima na zdravlje.

partnerstva i razvoja civilnog društva - Fondazione per la promozione del partenariato e dello sviluppo della società civile dodijelila je Osnovnoj školi dr. Mate Demarin za sve područne škole Općine Ližnjan-Lisignano 24.000,00 kuna za projekt: "S tradicijom do boljeg zdravlja".

Projekt "S tradicijom do boljeg zdravlja" bio je usmjeren na edukaciju najmlađih generacija te njihovo šire-

U projekt su bili uključeni svi učenici mlađih razreda Područne škole Ližnjan, Šišan, Vulture i Muntića te djeca Dječjeg vrtića "Bubamara" Ližnjan. Sam projekt realiziran je kroz više aktivnosti koje su uključivale radionicu krojenja i šivanja šaketa, radionicu slikanja, posjet galeriji i uljari u Valturi i Muntiću, berbu maslinu na tradicionalan način, edukativnu degustaciju maslinovog ulja, sadnju maslina te izložbu i prezentaciju.

DJECA I MLADI

Zahvala za 30 posađenih mendula i maslina

Najbolje vrijeme za posaditi drvo je bilo prije 20 godina, a drugo najbolje vrijeme je danas! (Kineska poslovice)

Općina Ližnjan zaprimila je posebnu zahvalnicu za sudjelovanje u nacionalnoj kampanji kolektivne sadnje "Zasadi stablo ne budi panj" no ona ide svima koji su sudjelovali, prvenstveno našim vrtićancima i školarcima koji su u akciji provedenoj na području općine

Ližnjan u prosincu 2022. godine zasukali rukave i sadili kao veliki.

Naime, 21. prosinca 2022., u sklopu nacionalne kampanje "Zasadi stablo, ne budi panj" i u sklopu projekta LAG-a Južna Istra "Kad mendule procvitaju" posađeno je više sadnica maslina i mendula na cijelom području Općine Ližnjan u dječjim vrtićima Bubarara, školama u Muntiću, Valturi, Ši-

šanu, Ližnjanu te u Jadreškima u blizini igrališta.

Hvala našim vrijednim djelatnicima Ližnjan Brnestre koji su s mnogo pažnje iskopali rupe i zajedno s učenicima i mališanima te svojim odgajateljima posadili stabla.

I poruka za kraj, super je osjećaj NE BITI PANJ!

Školarci prvaci

Početkom rujna započela je nova školska godina. Dočekani su školarci, a posebno prvaši koji su krenuli u novu živornu avanturu. Od srca im želimo puno novih saznanja i lijepih trenutaka. Čuvajte sebe i druge, budite odgovorni, strpljivi i puni međusobnog razumijevanja. Sretno!

Dječji tjedan

Povodom proslave Dječjeg tjedna poklonili smo djeci iz svih područnih osnovnih škola s područja općine Ližnjan predstavu Tetra Naranča "Pčelica Maja". Dvorane su bile pune osmijeha jer djeca su naša budućnost, a umjetnost je način na koji oblikujemo tu budućnost.

Hvala Teatru Naranči!

5. Bubarina bicikljada

Jutarnje sate u svibnju proveli smo u vožnji bicikle od vrtića u Šišanu do Svetice-Monte Madonne. Cilj već tradicionalne 5. "Bubarina bicikljade" je poticanje najmlađih na kretanje, pažljivu vožnju bicikle i snalaženje u prometu, a sudjelovalo je 120-ak djece polaznika Dječjih vrtića "Bubarara" i gosti iz Medulina i Pule zajedno s njihovim odgojiteljima. Bravo Bubarare i Bubararci!

Blagdan sv. Florijana i Međunarodni dan vatrogasaca

Pedesetak učenica i učenika Područne škole Ližnjan, zajedno s učiteljicama posjetilo je 4. svibnja sjedište Dobrovoljnog vatrogasnog društva Ližnjan u povodu Međunarodnog dana vatrogasaca i njihovog zaštitnika svetog Florijana.

Sa zadovoljstvom mogu istaknuti da se stalno povećava broj stanovnika općine Ližnjan, a time i broj djece. Naša je dužnost da ih upoznamo s vatrogastvom i s našim društvom, kako djelujemo i s čime smo opremljeni, kako funkcioniramo, da ih upozorimo na sve opasnosti od vatre. Djeca su razumljivo veoma zainteresirana da o svemu čuju iz prve ruke i mnogi od njih izrazili su želju da postanu članovi našeg DVD-a, da se priključe našoj vatroga-

snj mladeži, rekao je Ivan Grbin, čelni čovjek ližnjanskih vatrogasaca.

Učiteljici Područne škole Ližnjan Tatjana Pavlić, posjeta ližnjanskom DVD-u bila je veoma zanimljiva. - S djecom, s učenicama i učenicima, došli smo u sjedište DVD-a Ližnjan da im čestitamo Dan vatrogasaca te da ujedno što bolje upoznamo njihov rad. Ovaj blagdan sasvim je poseban i posvećen vrijednim i plemenitim ljudima koji neprestano brinu o ljudima, njihovoj imovini, brinu o životinjama. Oni su nam uvijek na usluzi zbog bilo kakvih ugroza, nesreća, nezgoda. Oni su uvijek na prvoj crti i pozivamo djecu i mladež da im se priključe, kazala je Tatjana Pavlić, učiteljica razredne nastave Područne škole Ližnjan.

Međunarodni dan vatrogasaca i njihovog zaštitnika svetog Florijana, srdačno je čestitao i Marko Ravnić, načelnik Općine Ližnjan. - Čestitam našim i svim ostalim vatrogascima Međunarodni dan vatrogasaca i njihovog zaštitnika svetog Florijana. Naš DVD Ližnjan dugi niz godina veoma aktivno sudjeluje ne samo u gašenju požara nego i u svim drugim aktivnostima protupožarne zaštite ljudi i imovine. Svoju angažiranost potvrdili su i akcijama čišćenja naše obale koja je bila onečišćena. Općina maksimalno podržava rad DVD-a i s tim ćemo nastaviti i dalje. Drago mi je da surađujemo i na mnogim drugim projektima, primjerice uređenju njihovog sjedišta, a planiram u budućnosti preko EU fondova i sredstava gradnju Vatrogasnog doma koji su svojim radom itekako zaslužili. U predstojećoj sezoni želimo im što manje intervencije, poručio je načelnik Ravnić.

Izvor: Vatrogasni vjesnik, ožujak - svibanj 2023.

Najbolja učenica općine Ližnjan

Dora Kuzmanović najbolja je učenica općine Ližnjan koja je svoje školovanje u 8 godina prošla s 5,0 uspjehom. Iskrene čestitke! Bravo!

Održano predavanje "Društveno poduzetništvo u praksi"

Održano je uspješno predavanje na temu "Društveno poduzetništvo u praksi" na kojem su nova znanja stekli učenici iz Ekonomske škole Pula i članovi Savjeta mladih Općine Ližnjan-Lisignano. Puna dvorana bila je dokaz zainteresiranosti mladih za temu, a nadam se da će neki od njih svojim doprinosom zajednici u budućnosti doprinijeti i pozitivnim promjenama.

Predavanje je održano u sklopu projekta "E-učenje o društvenom poduzetništvu" kojeg je nositelj Općina Ližnjan-Lisignano.

Zahvaljujemo predavačici iz Step Ri - Edukacijski centar Sveučilišta u Rijeci na zanimljivim predavanjima, a svim sudionicima na aktivnom i ugodnom druženju!

Potpisani ugovori s 38 stipendista

U akademskoj 2022./2023. godini potpisano je 38 ugovora o stipendijama za studente s područja općine. Najviši iznos stipendije za studente viših godina studija iznosi 125 eura, a za studente prve godine studija iznosi 55 eura.

Brojne studente, kao i njihove roditelje pozdravio je načelnik općine Marko Ravnić, koji im je ovom prilikom

čestitao na dosadašnjim postignutim uspjesima te radu koji ulažu u učenje i zalaganje u svojim akademskim sredinama. "Općina Ližnjan-Lisignano prepoznaje važnost ulaganja u mlade, u njihovo obrazovanje i u njihovo aktivno uključivanje u javni život ove zajednice. Ponosan sam da Općina Ližnjan-Lisignano ima ovako visoko postavljene standarde vezane uz financiranje stu-

denata. Ulažući na ovaj način u mlade, posrednim putem ulažemo i

u našu budućnost. Općina Ližnjan-Lisignano i ubuduće će biti podrška mladima tijekom obrazovanja, a najveća želja nam je da svoje stečeno znanje podijelite i primijenite upravo u našoj sredini."

U prostorijama općine stipendistima je održano i predavanje te je predstavljena stranica i mobilna aplikacija namijenjena upravo mladima. Naime Općina je nositelj projekta "E-učenje o društvenom poduzetništvu" kojim se želi riješiti problem nedovoljne informiranosti o društvenom poduzetništvu i mogućnostima zapošljavanja osoba s invali-

ditetom kako više ne bi bile isključive osobe (mladi i osobe s invaliditetom), već jednako prihvaćene u društvu.

Na projektu su angažirani predavači s područja poduzetništva, računovodstva, marketinga, javnog nastupa i prodaje kako bi snimili predavanja koja su dostupna kao on-line sadržaj, da bi ciljana skupina mogla steći sva potrebna znanja i biti spremna za ulazak u poduzetništvo. Projekt se realizira kao dio programa ITU Mehanizama; Europski socijalni fond - ESF; Operativni program 'Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020. Više informacija o samom projektu dostupno je putem mrežne stranice <https://www.odp-liznjan.hr/>.

Konstituiran Savjet mladih Općine Ližnjan-Lisignano.

Za predsjednicu jednoglasno je izabrana Donatela Macan, a za zamjenika Marko Dorić. Čestitamo i želimo im mnoštvo kreativnih ideja, vrijednih projekata i programa te puno uspjeha u radu.

Savjet mladih Općine Ližnjan-Lisignano je savjetodavno tijelo Općine Ližnjan-Lisignano koje promiče i zagovara prava, potrebe i interese mladih u cilju njihovog sudjelovanja u odlučivanju o upravljanju javnim poslovima od interesa i značaja za mlade, aktivno uključivanje mladih u javni život te informiranje i savjetovanje mladih Općine Ližnjan-Lisignano.

Savjet mladih svojim djelovanjem, prijedlozima i mišljenjima ima utjecaj na pripremu, donošenje i provedbu odluka Općinskog vijeća koje su od interesa za mlade, a time i na bolji položaj mladih u lokalnoj sredini i razrješavanje problema mladih.

Članovi i zamjenici članova Savjeta mladih Općine Ližnjan-Lisignano:

Macan Donatela, predsjednica
Dorić Marko, zamjenik predsjednice
1. Antelli Raul, član (zamjenica člana Perković Tina)

2. Dorić Marko, član (zamjenica člana Meden Maja)
3. Kreis Toni, član (zamjenica člana Kaić Martina)
4. Macan Donatela, članica (zamjenik članice Balde Dino)
5. Ukota Anna, članica (zamjenica članice Trifunov Petra-Mila)

Adresa elektroničke pošte: savjetmladih@liznjan.hr

Podignuta zelena zastava Eko-škole u područnoj školi u Šišanu

Početkom listopada 2023. održano je svečano podizanje zelene zastave Eko-škole u područnoj osnovnoj školi u Šišanu.

Eko-škole su program Zaklade za odgoj i obrazovanje za okoliš - FEE (Foundation for Environmental Education) utemeljene 1981. godine pri Vijeću Europe, dok je nacionalni koordinator

Pokret prijatelja prirode "Lijepa naša".

"Kao općinski načelnik izrazito sam ponosan, kako na učitelje tako i na učenike i njihove roditelje koji su svi zajedno zaslužni za ovaj uspjeh. Kada se s ekološkim aktivnostima krene od malena, to postaje način života.", rekao je Marko Ravnić.

Općina Ližnjan će kao kuma Eko-škole, isto kao i do sada, uvijek pomagati školi u ovakvim i sličnim projektima. Čuvajmo naš okoliš jer, ne zaboravimo, priroda sve pamti.

OSTALE AKTIVNOSTI

Blagdan Svih svetih

Prisjećamo se svih onih koji više nisu s nama

Načelnik Marko Ravnić i direktor Ližnjan Brnestre d.o.o. Claudio Grbac povodom blagdana Svih svetih obišli su mjesna groblja u Muntiću, Valturi, Šišanu i Ližnjanu te su ispred centralnih križeva, u spomen na sve one koji više nisu s nama, zapalili svijeće.

Djelatnici trgovačkog društva Ližnjan Brnestra d.o.o. vode brigu o svim mjesnim grobljima na području Općine Ližnjan-Lisignano. Na uređenju groblja radi se tijekom cijele godine, a najveća ulaganja i promjene odrade se upravo prije blagdana Svih svetih jer tada najviše ljudi posjećuje groblja.

Posjet našim domovima za starije osobe Dom za starije "Vita Sana" i Obiteljski dom Giudici

Povodom uskršnjih blagdana načelnik Marko Ravnić posjetio je naša dva doma za starije koji se nalaze na području Općine Ližnjan-Lisignano i zaželio im da blagdane provedu u obilju zdravlja, mira, ljubavi i blagostanja. Briga za osobe treće životne dobi uvijek će nam biti na listi naših prioriteta.

Potpisani ugovori o dodjeli bespovratnih potpora za poticanje razvoja poduzetništva za 2022. godinu

U vijećnici Općine Ližnjan, 28. prosinca 2022. godine, održano je potpisivanje ugovora o dodjeli potpore male vrijednosti za poticanje razvoja poduzetništva na području Općine Ližnjan-Lisignano u 2022. godini. Ugovore su s Općinskim načelnikom potpisali poduzetnici kojima su odobrena sredstva temeljem javnog poziva. Navedeni program se u proračunu općine za 2022. godinu planirao sa 75.000,00 kuna, sredstva su iskorištena u punom iznosu, te je dodijeljeno četiri pojedinačnih potpora poduzetnicima. Prisutni su izrazili svoje zadovoljstvo programom poticanja poduzetništva na području Općine Ližnjan-Lisignano.

dine, ukupno je isplaćeno 470.698,00 kuna kroz 44 pojedinačne potpore poduzetnicima.

Za 2023. godinu u proračunu Općine Ližnjan-Lisignano za poticanje razvoja poduzetništva osigurano je 9954,21 eura.

Ova mjera se aktivno provodi kroz razdoblje od 2015. godine do prošle go-

Obilježen Međunarodni dan žena

"Žena stoji, kao kapija, na izlazu kao i na ulazu ovoga svijeta." Ivo Andrić

Svim našim dragim sumještankama, snažnim, hrabrim i posebnim djevočicama i ženama načelnik je od srca poželio sretan Međunarodni dan žena uz zahvalu da svojom snagom i osmijehom čine živote ljepšima i boljima.

Općinska zgrada u ljubičastom ruhu povodom Svjetskog dana prijevremeno rođene djece

Općina Ližnjan-Lisignano pridružila se obilježavanju Svjetskog dana prijevremeno rođene djece, na inicijativu Kluba roditelja nedonoščadi "Palčići".

Zgrada Općine Ližnjan-Lisignano osvjetljena je tim povodom ljubičastom bojom. Naime, 17. studenog, širom svijeta, organiziraju se aktivnosti koje imaju za cilj podizanje javne svijesti o problemu prijevremenog rađanja. Jedna od tih aktivnosti je osvjetljavanje poznatih građevina dekorativnom rasvjetom ljubičaste boje, budući da je to boja koja simbolizira ovu temu.

U cijelom svijetu, 1 od 10 djece rodi se prije vremena. U Hrvatskoj, to je više od 2600 djece godišnje, odnosno 7 svako-

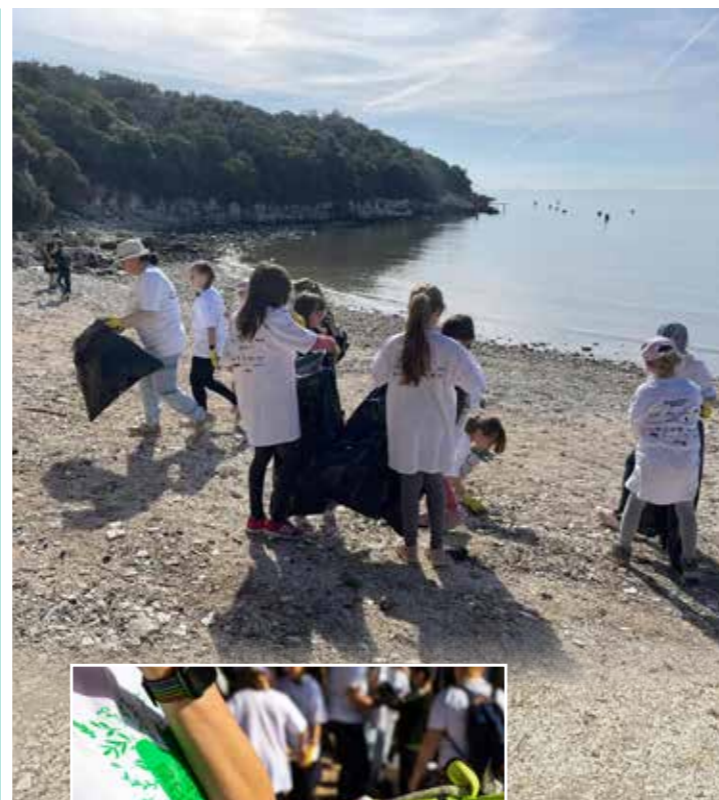
ga dana. Budući da se rađaju nezreli, ovoj djeci je, da bi preživjela, neophodna podrška specifičnih medicinskih uređaja i velika stručnost i posvećenost visokoobrazovanih medicinskih djelatnika. Usprkos tome, posljedice prijevremenog rođenja mogu biti vrlo ozbiljne i trajne, a prijevremeno rođenje je vodeći uzrok smrtnosti djece mlađe od 1 godine i drugi vodeći uzrok smrtnosti djece mlađe od 5 godina. Svake godine, zbog prijevremenog rođenja, u svijetu umire milijun djece.

Podršku roditeljima prijevremeno rođene djece kontinuirano pruža jedina Udruga ove vrste na području RH - Klub roditelja nedonoščadi "Palčići", koja, osim toga, u suradnji sa stručnjacima iz područja neonatologije, realizira i projekte koji direktno doprinose poboljšanju liječenja i njege prijevremeno rođene djece, a uspostavljanjem suradnje sa svim relevantnim institucijama i medijima nastoji da javnost u što većoj mjeri informiramo o ovoj temi. Jedna od prilika da javnost sazna više o prijevremeno rođenoj djeci i teškoćama s kojima se susreću oni i njihovi roditelji, je obilježavanje Svjetskog dana prijevremeno rođene djece.

Festival MIK ("Melodije Istre i Kvarnera") 2026. godine prvi puta u povijesti održat će se u našoj općini

Ponosni smo što će festival koji je temeljen na etno glazbi kraja u kojem se odvija i to glazbi kojoj je osnova tzv

"istarska ljestvica", gostovati i kod nas čime će dati dodatnu vrijednost našim već poznatim manifestacijama.

EKO AKCIJE

Uspješno provedena eko akcija u Šišanu

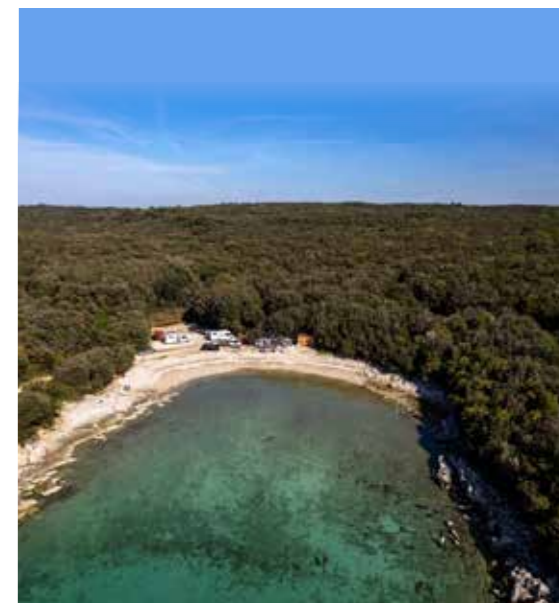
Na Dan planeta Zemlje provodila se eko akcija u organizaciji Općine Ližnjan-Lisignano, komunalnog poduzeća Ližnjan Brnestra d.o.o. i Turističke zajednice Općine Ližnjan.

Zadaća je, ali i obveza svakog od nas da svojim savjesnim i odgovornim ponašanjem doprinesemo zaštiti okoliša i prirode, očuvanju resursa i ublažavanju po-

sljedica klimatskih promjena budući da je planet Zemlja jedini dom koji imamo.

Zahvaljujemo od srca svim volonterima koji su došli i u dobrom raspoloženju sudjelovali u eko akciji. Nadamo se da će s vremenom nesavjesnog bacanja smeća u prirodu biti čim manje.

Brinimo o okolišu svaki dan!

Zelena Čistka uvale Lakošaše

U rujnu 2023. u uvali Lakošaše održala još jedna uspješna Zelena Čistka. Sakupilo se 7m3 otpada. Razveselila nas činjenica da su se, osim mnogobrojnih prijavljenih, u akciju uključili i turisti koji su šetali uvalom te nam ispričali kako im je drago biti dio inicijative pogotovo jer se radi o mjestu koje godinama posjećuju. Veliko hvala svima na sudjelovanju!

Aktivni u zajednici - okoliš nema granica!

Evo kako smo se mi zaigrali jedne subote u listopadu i proveli još jednu u nizu eko akciju čišćenja obale u uvali Kuje. Prikupljena je veća količina otpada, mahom plastike, stakla, starog ribarskog pribora.

Hvala svima vrijednim volonterima koji su se odazvali na ovu akciju!

Bilo je lijepo biti dijelom eko akcije koja se je provodila pod sloganom "Aktivni u zajednici - okoliš nema granica!" u suradnji s EKO aktivistima Vodnjanštine, EKO aktivistima Ližnjana, Općinom Ližnjan-Lisignano i Turističkom zajednicom Općine Ližnjan.

Ližnjan obilježava 120 godina od dolaska Franje Josipa I. na vojne manevre

AUSTRIJSKI CAR NA BILEN KONJU PASA JE KROZ NAŠE SELO

U rujnu 1902. godine car i kralj Franjo Josip I. zadnji put je posjetio Istru koja je dobro zapamtila razlog njegovog dolaska. Sa svoje carske jahte Miramar usidrene u Ližnjanskom akvatoriju tog je 3. rujna promatrao 4.000 vojnika koji su krenuli u osvajanje Ližnjana, Monte Madonne, Šišana, Svetog Antona i Medulina. Iako se pred njim odvijala uzbudljiva bitka u kojoj je "agresor" odnio pobjedu, Franjo Josip znao je da ovaj dio njegova kraljevstva neće biti zaista zauzet. Radilo se, naime, o velikoj i važnoj vojnoj vježbi čiji je cilj bio procijeniti i sagledati potencijalnu opasnost od pomorskoga desanta na istočnu obalu Istre.

Organizatori manifestacije bili su TZ Općine Ližnjan i Općina Ližnjan s partnerima te su od 3. rujna do 5. listopada 2022. upoznali javnost sa značajem austrougarskih vojnopomorskih manevra. U Turističkoj zajednici Općine Ližnjan otvorena je i zanimljiva izložba fotografija o Ližnja-

nu pred Veliki rat, a na Punticama u uvali Kuje u Ližnjanu otkrivena je i informativna ploča o vojnopomorskim manevrima na području Ližnjana.

"Ova manifestacija traje malo duže, i to ne slučajno, budući da taj konkretni

povijesni događaj zaslužuje da ga se obilježi na jedan malo drugačiji način. Godišnjice su idealna prilika da se podsjetimo, da naučimo i da postavimo neke nove temelje za proizvode i ideje.", kazala je direktorica Turističke zajednice Natali Palko Zirdum, dok se

nicama, a s ciljem valorizacije naše povijesne baštine, odlučili smo se na ovo obilježavanje kroz malo veću manifestaciju.", naglasio je Ravnić.

Ližnjan početkom 20. stoljeća

U subotu, 8. listopada 2022., održana je manifestacija "Ližnjan početkom 20. stoljeća" u povodu 120. obljetnice vojnopomorskih manevra. Program je započeo u Zajednici Talijana Šišan koja je bila domaćin znanstveno-stručnog skupa "Austrougarske vojne investicije kao čimbenik razvoja Istre" na kojem su posjetitelji mogli naučiti više o značaju pomorskih vojnih manevra 1902. godine za razvoj područja današnje općine Ližnjan, Puli prije izgradnje pomorskog arsenala, Hrvatima u carskoj i kraljevskoj mornarici, urbanizaciji Pule i okolice u kontekstu austrougarske vojne modernizacije te ulozi austrougarskih vojnih investicija u razvoju Istre.

Nakon stručnog skupa, sudionici imali priliku posjetiti utvrde na brdu Svetica - Monte Madonna te su za kraj bili dijelom večernjeg druženja u restoranu Bodulka, hotela Velanera gdje su uz glazbene kompozicije s početka 20. stoljeća i prigodnim domjenkom iz tog doba uživali u atmosferi razdoblja koje je uvelike obilježilo prošlost, ali i sadašnjost Istre.

načelnik Marko Ravnić prisjetio priču iz djetinjstva.

"O događanjima koje sada spominjemo prvi sam put čuo još od svoga djeda, ali u vrlo šturim crtama, vjerojatno

ono što je njemu njegov otac prenio. Austrijski car, kako su ga tada zvali, na bilen konju pasa kroz naše selo. Eto, tako se pričavalo, a velika većina Ližnjanaca je možda čula istu priču, osim novijih generacija. Potaknuti tim činje-

dr. sc. Alida Perkov: Di je finulo ližnjansko zvono iz 1411. i kako ga vratiti

Bio je svibanj 1915. godina kada je južna Istra evakuirana zbog novootvorene fronte između Kraljevine Italije i Austro-Ugarske Monarhije u Prvom svjetskom ratu. Zvono ližnjanske crkve, kao i drugih sakralnih objekata diljem Habsburškog Carstva, otuđila je vojska prema Naredbi o rekviziciji metala za potrebe ratne industrije, s namjerom da ih u topionici pretvori u ratno oružje. No, to ližnjansko zvono je prije 34 godine slučajno otkrila istarska delegacija u njujorskom Metropolitan Museum of Art i sada smo mi, grupa mještana, pokrenuli inicijativu za restituciju kulturnog dobra u Hrvatsku, uvela je dr.sc. Alida Perkov brojne okupljene u Maloj vijećnici općine Ližnjan u svoje predavanje naslovljeno "Di je finulo ližnjansko zvono iz 1411. godine i kako ga vratiti" koje je održano 24. veljače 2023.

Spasio ga Anton Gnirs

Pojasnila je da je vojska vlakovima odvozila istarska zvona 1915. godine u topionicu u Ljubljani čiji je vlasnik bio Max Samassa, te da igrom slučaja ližnjansko zvono nije pretvoreno u top.

- Naše je zvono spasio Anton Gnirs koji je do 1915. godine bio u Puli profesor u njemačkoj gimnaziji, istraživač i pokrajinski konzervator, a nakon toga je njegova služba preseljena u Ljubljani gdje je postao direktor Konzervatorskog odjela. Tamo je bio zadužen za razvrstavanje umjetničkih predmeta i poštedu od topljenja. On je utvrdio posebnu starosnu vrijednost zvona i uvrstio ga u svoj opširni katalog 1917. godine, ali zvono

je zadržala zvonoljevaonica Samassa. Moja je procjena da je Max Samassa nakon rata otišao u Republiku Austriju i sa sobom odnio zvono teško 59 kilograma, visoko 58 centimetara, promjera 42 centimetra, te ga narednih godina prodao njujorskom intelektualcu, industrijalcu, kolekcionaru i filantropu Nathanielu Spearu Jr. On je 30-ih godina prošlog stoljeća često dolazio u Austriju, gdje je sudjelovao na međunarodnim mirovnim

konferencijama kao član američke delegacije za mirovne pregovore. Bio je tamo i 1927. godine kada se vjenčao s Ukrajinom, ali sigurno se više nije vraćao nakon 1938. kada je Njemačka pripojila Austriju i kada su Židovi poput Speara Jr. bili nepoželjni, opisala je Perkov.

Pojasnila je da je prije smrti, koja je za Speara Jr. nastupila 1988., svoja vrijedna djela poklanjao američkim muzejima. "Jednome je darovao zvono iz 1. stoljeća, a Metropolitanu je darovao ližnjansko iz 1411. godine", rekla je Perkov te otkrila kako su u Istri doznali da to zvono uopće postoji.

Otkriće pulskog novinara i arheologinje

- Bila je to istarska delegacija koju su činili arheologinja Vesna Girardi Jurkić i novinar Mirko Urošević, koji su otišli u New York 1989. radi Seusovog blaga. Tada su slučajno posjetili Metropolitan muzej i tamo našli ližnjansko zvono te se postavilo pitanje otkud to zvono u New Yorku. Otkriveno je da ga je muzeju donirao Nathaniel Spear Jr. 1980. godine. Sam

čin da ga sadašnji vlasnik nije platio, već da mu je darovan, a naša župa oštećena jer joj je zvono otuđeno, daje nam puno pravo tražiti restituciju oduzete imovine, a Ministarstvo kulture voljno je pomoći, naglasila je Perkov.

Takvi postupci traženja povrata imovine nisu ništa neuobičajeno, sve su češći diljem svijeta, kao što su Grci zatražili od Velike Britanije povratak otuđenih antičkih kipova.

- Nakon otkrića sljedivosti puta otuđenog zvona od Ližnjana do New Yorka, pokrenuta je inicijativa grupe mještana, članova KUD-a Ližnjan, za restituciju kulturnog dobra u Hrvatsku, prema Ministarstvu kulture i Ministarstvu vanjskih poslova s namjerom da se zvono vrati tamo gdje pripada - u crkvu sv. Martina u Ližnjan. Međutim, zahtjev za povrat zvo-

na može uputiti isključivo pravni sljednik, a to je Župa Ližnjan, ostale institucije mogu samo biti potpora inicijativi, zaključila je Perkov. Ližnjanski načelnik Marko Ravnić potvrdio je da će Općina stati iza inicijative za povratak zvona.

Spear sakupio 885 zvona

Časopis Time objavio je 1938. godine da je Nathaniel Spear Jr. sakupio 885 zvona. "U njegovoj zbirci nalaze se zvona iz razdoblja kada su prva europske zvona lijevana, umjesto do tada izrađivanih od metalnih ploča. Zatim, krhka zvona od venecijanskog stakla, talijanska renesansna zvona od bronce, dječja zvona za igru iz Španjolske 17. stoljeća, austrijska zvona od brušenog srebra i kinesko porculansko zvono iz dinastije Sung", otkrila je Perkov što je pronašla u članku Timea o američkom kolekcionaru.

Venecija - New York, via Ližnjan

Renesansno zvono iz 1411. godine izliveno je u radionici mletačke obitelji Vendrami u doba kada je Ližnjan bio u sastavu Mletačke Republike. Narednih pola tisućljeća zvonio je sa zvonika ližnjanske crkve sv. Martina da bi tijekom Prvog svjetskog rata završio u topionici u Ljubljani, koja je kao i Ližnjan bila u sastavu Austro-Ugarske Monarhije. Četiri godine kasnije dospio je u

Republiku Austriju kao dio kolekcije vlasnika bivše ljubljanske topionice, koji zvono 30-ih godina prošlog stoljeća prodao je Amerikancu. Zvono se seli u SAD i tamo ostaje narednih 90 godina - do danas. Već 43 godine dio je stalne kolekcije muzeja u New Yorku.

Posljednja zvonjava u svibnju 1915.

Kako je to izgledalo kada je ližnjansko zvono posljednji put zvonilo, opisao je Joso Defrančeski u svojoj biografskoj knjizi "C. i kr. ratni logori 1914.-1918."

"Osvanula je žalosna nedelja kad će se zvonika poskidati zvona i otpremiti ih u talionice, gdje će ih pretopiti u topove i topovska zrna. Nebom se naganjaju teški oblaci, nošeni jakom jugovinom. Četiri zvona zvone pobožno i tužno, dok se njihov žalosni glas opršta od sela, polja, šuma i mora, kuda ga raznosi vjetar. Otegnuto, bolno i glasno odzvanja njihov zvuk, koji nadglasava i bijesno udaranje pobješnjelih valova o tvrde hridine rta Marlere.

Na glas zvona uputilo se oko 30 osoba - koliko ih je ostalo u Ližnjanu - prema crkvi, da prisustvuju posljednjoj misi, na koju ih zovu njihova zvona. Žalosni, pokunjeni, koracaju u manjim grupama prema božjem hramu.

- Još će nam i s oltara uzeti svijećnjake ako ovako nastave - reče Jela Klunić.

- Ne samo to, već će nam i s naših kola skinuti željezne obruče - reče stari Jure Fedel.

Jedne nedjelje došao je major Hoffmann s vojnicima da skine zvona. Četiri zvona tužno su zvonila te nedjelje posljednji put. Oko crkve skupili su se svi oni stanovnici koji su bili ostali u Ližnjanu. Svećenik je govorio, a puk je ronio suze. Govorio je: Naša će posvećena zvona biti rastopljena i od njih saliveno oružje, kojim će ubijati našu braću. Ali zemaljska je sila prolazna, a vječna je samo nebeska".

Izvor: Glas Istre (Paolo Gregorović)

Ližnjansko zvono je prije 34 godine slučajno otkrila istarska delegacija u njujorskom Metropolitan Museum of Art

JADREŠKI

80. obljetnica "Prvog oružanog sukoba u južnoj Istri s njemačkim okupatorom 17. rujna 1943."

Na igralištu u Jadreškima, 17. rujna 2023., prigodnim riječima i pjesmom mješovitog zbora KUD-a "Kuje" obilježena 80. obljetnica prvog oružanog sukoba u južnoj Istri s njemačkim okupatorom, koji se zbio 17. rujna 1943. godine. Ližnjanski načelnik Marko Ravnić i direktorica TZ-a Natali Palko Zirdum, barbanski načelnik i predsjednik IDS-a Dalibor Paus, saborski

zastupnik Emil Daus, predstavnici udruge, mještani Jadreški i drugi uzvanici prisjetili su se stradalih i osnivanja prve partizanske čete u južnoj Istri.

Jedan je to od najhrabrijih trenutaka naše povijesti. Događaj koji je proizašao iz težnje naših predaka za slobodom i želje za životom vrijednog življenja.

Ponosimo se svima koji su na bilo koji način doprinijeli, možda ni ne sluteći da će taj prvi sukob protiv njemačkih vojnih formacija na području južne Istre imati toliko dalekosežne posljedice da će uvelike oblikovati budućnost Istre i naše zemlje.

Hvala svim sudionicima današnjeg obilježavanja i polaganja vijenaca.

Važno je ne zaboraviti vlastitu povijest i baš zato su ovakva obilježavanja važna za sve generacije, posebice one najmlađe. Gledajmo na ovakva obilježavanja ne kao na dužnu počast prošlosti, već kao na ulaganje u budućnost.

105. obljetnica potonuća broda Cesare Rossarol

U četvrtak, 16. studenog 2023. obilježena je 105. godišnjica potonuća ratnog broda talijanske lake izviđačke krstarice - Cesare Rossarol.

U spomen i sjećanje na veliku pomorsku tragediju načelnik Marko Ravnić

obišao je d spomenik i zapalio svijeću za sve preminule. Potonuće ovog broda, dvije nautičke milje od obale Ližnjana, rezultiralo je smrću 93 časnika i mornara, što je bio jedan od najvećih gubitaka života za talijansku ratnu mornaricu tijekom rata.

Istrioto. Missione compiuta, ora si pensa alla prossima

Sissano. L'11° Festival ha visto l'adesione di ben cinque Comunità del territorio che hanno proposto il meglio della loro attività artistico-culturale volta alla salvaguardia dell'antico idioma

Chiuso il sipario sull'11ª edizione del Festival dell'Istrioto, promosso dalla Comunità degli Italiani di Sissano in collaborazione con la CI "Pino Budicin" di Rovigno, la CI di Valle, la CI di Dignano e la CI "Armando Capolicchio" di Gallese. Quest'anno le attività si sono svolte tra Valle e Sissano: un'occasione per presentare gli appuntamenti tenutisi nel corso dell'anno, contribuendo a salvaguardare l'antico idioma. Obiettivo del Festival, poi, quello di stimolare la produzione artistico-culturale, lo studio scientifico dell'idioma e rivitalizzare il suo uso, in particolare tra le giovani generazioni. E in base a quanto vissuto nelle quattro giornate, per quante si è sviluppata la manifestazione nell'edizione 2023, si può dir forte: missione compiuta.

A lezione di... dialetto

A dare via al Festival, negli spazi della palestra sportiva di Valle, è stato il laboratorio linguistico per gli alunni delle scuole elementari, che ha visto partecipare le classi inferiori delle Scuole elementari italiane "Giuseppina Martinuzzi" di Pola, con le periferiche di Sissano e Gallese, la SE di Dignano, la SEI "Bernardo Benussi" di Rovigno con la Sezione periferica di Valle. Occasione in cui è stata presentata la terza puntata del cartone animato "Il mondo di Bibi" (già accessibile sul canale Youtube del Festival), come pure la terza edizione del gioco di memoria "Chi cerca trova", dedicato al campo semantico degli animali. Novità la

stampa di due libri in istrioto: "Pimpa cosa fa" e "Pimpa e la lumachina".

Per la seconda giornata ci si è trasferiti da Valle a Sissano, dove poi il Festival si è tenuto fino a domenica. Il ricco programma ha visto l'esibizione del Coro della CI ospitante con due canzoni in sissanese, la presentazione della ricca raccolta di poesie di Libero Benussi "Intù cursaruò" con la pre-

fazione della professoressa Elis Deghenghi Olujić ed infine Petra Bernarda Blašković che ha interpretato... in sissanese due pezzi del suo spettacolo teatrale "Francamente".

Presentati i brani inediti

Nella serata di sabato, la premiazione del Concorso letterario e video e "Na cantada nsembro", la presen-

tazione dei brani inediti in istrioto. Ben 30 i lavori pervenuti al Concorso, da tutte le località istriote: in giuria quest'anno Maria Tamburini (Rovigno), Fabrizio Fioretti (Valle), Paola Delton (Dignano), Luana Moscarda (Gallesano) e Claudio Grbac (Sissano).

Undici invece le nuovissime canzoni in istrioto, eseguite da Eric Paretić e Chiara Barbieri, Sergio Preden Gato, Bruna Bulić e Alex Mečava, Daniel Moscarda, Patrizia Sfettina Jurman, il gruppo Spaker, Sara Salvi e Alessio Giuricin, Francesco Squarcia, Riccardo Bosazzi, Stefano Hering e Daniele Ferro. Suggestive e melodiose, hanno conquistato il pubblico. Assolutamente coinvolgenti, poi, i video che le accompagnano: questi sono stati realizzati da Zoran Burazerović, Lorenzo Fattor, Mauro Giorgi e dal Video art lab della SMSI di Rovigno.

Tutti in sfilata

Gran finale domenica sera con la sfilata dei gruppi gruppi folcloristici delle CI di Valle, Dignano, Gallesano e Sissano, assieme alla SAC "Marco Garbin" di Rovigno, ai Midicantanti della CI di Rovigno, preceduti dalla Banda d'ottoni della Città di Rovigno. Tutti assieme per le vie del centro sissanese: uno ad uno sono stati sul palco vicino alla Chiesa per un assaggio dei canti e dei balli tradizionali. Poi tutti in Comunità per "Esi o no esi a la nostra", serata dedicata alla filodrammatica in istrioto.

A rompere il ghiaccio i bambini del Gruppo della Filodrammatica giovanissimi della CI di Rovigno. Guidato da Serena Santin e Orietta Pamić, ha presentato la scenetta "La pulenta" di Giusto Curto, con tre comari che discutono: chi fa la polenta più buona?

5 ottobre - 8 ottobre 2023	
Zinba, 5 ottobre 2023 9.00	Letterario e video Intrattenimento musicale con il gruppo "El Gato e le Volpi"
• Laboratorio linguistico per gli alunni delle Scuole elementari Presentazione del libro "Punpa cono La" e "Pirpa e la Juncachina" Presentazione del cartone animato in istrioto "Bibi e il drago" Presentazione del gioco di memoria istrioto "Chi cerca, trova..."	Domenica, 8 ottobre 2023 18.00
Venerdì, 6 ottobre 2023 19.30	• Sfilata dei gruppi folcloristici di Dignano, Gallesano, Sissano, Valle, della SAC "M. Garbin" e dei Mili cantanti di Rovigno, con la partecipazione della banda di otttoni di Rovigno
• Coro misto della CI di Sissano Presentazione della raccolta di poesie "Bravi esuriani" di Libero Benini Rappresentazione teatrale "Dal tragico al comico" di Petra Blaković	• "Esi o no esi a la nostra" Edizione dei gruppi della Filodrammatica delle Comunità degli Istrioti di Dignano, Gallesano, Rovigno, Sissano e Valle • Esibizione del gruppo dei Mili cantanti e dei Cantanti solisti della CI "Jone Badic" di Rovigno • Intrattenimento musicale con il gruppo "El Gato e le Volpi" • Offerta gastronomica tradizionale e presentazione delle ricette
Sabato, 7 ottobre 2023 20.00	
• "Mi camida asembre" Brani musicali inediti in istrioto • Premiazione del Concorso	

Il programma si svolgerà a Sissano presso la Comunità degli Istrioti e il Laboratorio linguistico per bambini a Valle presso la Scuola elementare.

A seguire i simpatici vallesi Eric Paretić, Chiara Barbieri e Noa Bilić, che guidati da Miriana Pauletić hanno presentato "Il marito casalingo". Risate a non finire con la filodrammatica della CI dignanese che ha portato in scena la giovane Marussa, Lorenzo e Tonin con lo sketch "I pretendenti". E ancora Gallesano con la scenetta "Duto colpa del coronavirus", scritta da Camillo Viticcì e adattata da Toni Moscarda e Livia Tesser e il Gruppo della filodrammatica della CI di Sissano, diretto da Antonio Dobran, con la scenetta "Al testamento", nata su idea di Valmer Cusma.

Un obiettivo raggiunto

Ad arricchire la serata i bravissimi Midicantanti e solisti della CI roviginese, che guidati dall'insegnante Patrizia Sfettina Jurman, si sono presentati con tre brani.

Congratulazioni ancora da parte del presidente dell'Unione Italiana, Maurizio Tremul, per l'inserimento delle parlate istriote nella lista dei Beni culturali protetti e Patrimonio immateriale della Repubblica di Croazia: "Una bellissima notizia quella che abbiamo appreso in questi giorni, un risultato straordinario per tutta la CNI. Un ulteriore stimolo, questo, a tramandare l'antica parlata, quest'enorme ricchezza che possediamo e che dobbiamo coltivare". Un grande traguardo, ha concluso il presidente della CI di Sissano, Paolo Demarin, che non sarebbe stato possibile raggiungere senza la collaborazione tra le Comunità. Un grazie di cuore a Lidija Nikočević, che "ci ha saputo guidare, consultare e collegare con chi di competenza".

Un grazie inoltre a tutte le CI partecipanti, al gruppo di lavoro, ai collaboratori che instancabilmente da undici anni lavorano alla realizzazione di questo Festival.

Per chiudere ancora musica con El Gato e le volpi e una ricca offerta gastronomica tradizionale. Un momento conviviale per festeggiare assieme un'altra edizione di successo... prima di iniziare a pensare già alla prossima.

La manifestazione è stata realizzata grazie al contributo finanziario del Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale della Repubblica Italiana in applicazione della Convenzione stipulata tra MAECI - UPT - UI e con i fondi stanziati dall'Ufficio per i diritti dell'uomo e delle minoranze nazionali del governo della Repubblica di Croazia, dal Consiglio per le minoranze nazionali della Repubblica di Croazia, dalla Regione istriana e dal Comune di Lisignano.

Autore: Vanja Stoilković, La Voce del popolo

Natalija Grgorinić i Ognjen Rađen objavili novi roman "Joso"

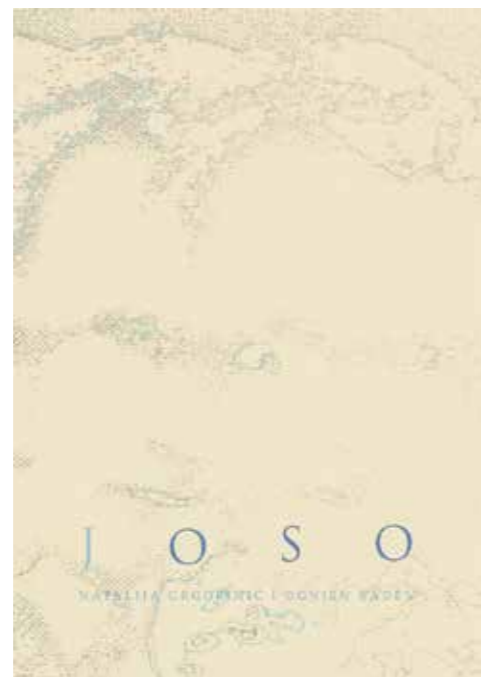

Vrlo obimnog te nadasve složenog posla prihvatio se ližnjanski spisateljski i životni par Natalija Grgorinić - Ognjen Rađen. Oni su poznati po tome što sva svoja djela stvaraju četveroručno, uvijek zajedno promišljaju, analiziraju te idu od ideje do realizacije. Nedavno su objavili roman "Joso" koji je temeljen na rijetkim, istraživanjem potvrđenim detaljima iz života Jose Defrančeskog, novinara i književnika rodnom iz Ližnjana.

Snažno i uvjerljivo

Upravo ta poveznica - Ližnjan kao mjesto radnje i polazište svega te ljubav prema pisanju - i ovaj se spisateljski par osim književnošću bavio i novinarstvom, čine to štivo još snažnijim, uvjerljivijim.

Na više od 500 stranica, ali gdje nema ponavljanja i suvišnosti i gdje štivo nikada nije dosadno, već se može pročitati i kao biografija i kao kronika jednog vremena, autori prikazuju razdoblje dulje od sedamdeset godina, oslikavajući pri tome odnos između povijesnih događanja i privatne, intimne, male, ali neumljive sudbine pojedinca, koji je imao sve samo ne lagani život.

Zato i ne čudi odabir autora što su koncipirali naraciju u dva paralelna pripovjedna toka odvojena zasebnim poglavljima, glavnim likovima i vremenom događanja. Dok prvi tok klasičnom naracijom kronološki prati Josin život od ranog djetinjstva u Istri, dakle od početka 20. stoljeća, pa sve do smrti glavnog lika u Argentini kasnih 1970-ih, drugi narativni niz postmodernistički je fragmentiran i smješten u suvremeni Ližnjan u koji se iz Zagreba k roditeljima vraća novinarka Elena.

Tu dolazi do izražaja i ta atemporalnost bavljenja novinarstvom, pokazavši sve ljepote i čari, kao i dubinu problematike toga posla. I Elena je u nezavidnoj situaciji, izložena nemirima razne vrste, te nastoji stvoriti, složiti mozaik fragmentima vlastitoga djelovanja, ali želi i sastaviti fragmente iz Josina života, a o njemu se ne zna puno. Građa o njemu nije sustavno dokumentirana ni zabilježena. Tako dolazi do simbioze raznih tema, motiva, potrage za istinom, sastavljanje Defrančeskijevog života kroz višestruku analizu i interpretaciju činjenica iz njegova života, ali tu je i splet ljudskih tema.

Traumatično iskustvo

Na stranicama romana kroz vrijeme i prostor dodiruju se i isprepleću teme gubitka, proživljenih trauma, odanosti obitelji, teme pisanja, roditeljstva, putovanja...

Defrančeski kao dijete, civil, podanik Austro-Ugarskog Carstva početkom Prvog svjetskog rata prognan je, zajedno s majkom, braćom, djedom, bakom i ostalim suseljanima te brojnim stanovnicima južne Istre, najprije u Mađarsku, a zatim u austrijski Gmud, u logor u koji su vlasti

odlučile smjestiti civile iz graničnih područja carevine pod izlikom da ih sklone od ratnih stradanja. Ovo traumatično iskustvo zauvijek je obilježilo Josin život.

Potom se, zbog raznih okolnosti, selio se iz grada u grad, od Duge Rese i Zagreba, do Banja Luke, Varaždina i Osijeka. Nakon toga odlazi put Argentine, odakle se nikada nije vratio, te u biti nestao je u još uvijek nerazjašnjenim okolnostima sedamdesetih godina prošloga stoljeća, kada su i u ovoj zemlji vladale specifične prilike, niti malo lagane.

Natalija Grgorinić i Ognjen Rađen sa sinom Ljubomirom žive u Ližnjanu i pišu isključivo zajedno već 25 godina. Autori su sedam romana i dvije zbirke priča. Natalija je 1999. diplomirala na Filozofskom fakultetu u Zagrebu hrvatski jezik i književnost te komparativnu književnost. Ognjen je 2022. magistrirao likovnu umjetnost na Šoli za risanje in slikanje u Ljubljani. Zajednički su počinjali i završili magistarski studij iz kreativnog pisanja na Otis College of Art and Design u Los Angelesu (2005.) te

ZVONA i NARI atelje

Novo u udruzi ZVONA i NARI! Uz svratište u kojem borave književnici i umjetnici te knjižnicu, ZVONA i NARI sada imaju i mali izložbeni prostor/atelje. Atelje ZVONA i NARI bit će otvoren za posjetitelje cijelu godinu po dogovoru.

obranili doktorsku tezu na temu teorije autorskog suradništva na Sveučilištu u Clevelandu (2012.). Već više od deset godina uspješno u Ližnjanu vode Knjižnicu i književno svratište ZVONA i Nari.

Autori su za rukopis romana "Joso" dobili potporu književnom stvaralaštvu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske za 2020. godinu, a tisak romana potpomogle su Istarska županija i Grad Pula.

Izvor: Glas Istre, Vanesa Begić

Načelnik Ravnić održao prijam za uspješne mlade sportaše s područja Općine

Načelnik Općine Ližnjan-Lisignano Marko Ravnić primio je svoje sumještane, mlade sportaše, u Općinskoj vijećnici te im uručio prigodna priznanja za sportske uspjehe i promociju Općine Ližnjan-Lisignano u svijetu sporta.

Na svečanom prijemu kod načelnika, za zaslužene sportske uspjehe i ostvarene rezultate, bili su Mia Jadreško, Rafael Ivančić, Petra Balde i Tian Radešić, redom izvrsni mladi sportaši, svaki u svojoj kategoriji. Prijemu je prisustvovao i Ivan Radešić trener atletskog kluba iz Medulina.

"Iznimno sam ponosan što postoje mladi s velikom predanošću sportu te mi je izuzetno drago da mogu ugostiti takve vrhunske sportaše. Zahvalni smo da svojim postignućima promoviraju sport, ali i našu Općinu. Čestitam vama i vašim trenerima na dosadašnjim uspjesima, te vam želim puno sreće i zdravlja za nastavak sportske karijere i ostvarenje svih vaših životnih ciljeva" - rekao je načelnik Marko Ravnić, te obećao potporu u daljem radu

i djelovanju u skladu s proračunskim mogućnostima.

Mia Jadreško iz Jadreški kadetkinja članica je Plivačkog kluba Arena te je višestruka prvakinja Hrvatske na 200 leptir, 400 slobodno i 800 slobodno, vice prvakinja na 400 mješovito te je ostvarila i jedno treće mjesto na 200 mješovito.

Rafael Ivančić iz Valturskog polja, mladi junior atletičar član atletskog kluba Medulin, osvajač medalja u više disciplina zлата u kugli na zimskom bacačkom prvenstvu, srebra i bronce u dvorani u bacanju kugle, srebra u disku na zimskom bacačkom prvenstvu i bronce u kladivu na zimskom bacačkom prvenstvu za juniore.

Petra Balde iz Ližnjana osvajačica brončane medalje na zimskom bacačkom prvenstvu za kadetkinje, a Tian Radešić iz Muntića osvajač je brončane medalje u hodanju na stazi u kategoriji mlađeg kadeta. Oboje su mladi atletičari članovi atletskog kluba Medulin.

MANIFESTACIJE

Šišanske legende i 15. Smotra ekstra djevičanskog maslinovog ulja

17. lipnja 2023. u Šišanu je održano 15. izdanje Smotre ekstra djevičanskog ulja Općine Ližnjan-Lisignano te su nakon ocjenjivanja uručena priznanja maslinarima. Također mještani su mogli sudjelovati u izradi i kušnji tradicionalnih slatkih šišanskih busolada, ulja, meda, vina i ostalih proizvoda domaćih poljoprivrednika.

Veliko hvala svim organizatorima, sudionicima i izvođačima sajma te mještanima koji su svojim prisutstvom uveličali ovu manifestaciju.

Zagonetni Šišan - Tura i promocija igrificirane brošure

Istoga dana, na placi u Šišanu održala se zaigrana interpretacijska šetnja. Suradnjom TZ Općine Ližnjan i Zajednice Talijana Šišan nastala je igrificirana brošura za samostalno istraživanje - Zagonetni Šišan. Na stranicama same brošure su dva ilustrirana vodiča - Anna i Toni (stvorili su ih učenici Škole primijenjene umjetnosti i dizajna iz Pule), a stvarni vodiči interpretatori uživo su podijelili šišanske zanimljivosti, a posjetitelji su dobili brošure prepune zagonetki, a na kraju diplome o sudjelovanju.

Ribarska noć uz klapu Intrade

Tradicionalna Ribarska noć i Brodet kup održana je 8. srpnja te je još jednom okupila ljubitelje mora i dobre zabave bilo da se radi o jedrilicarima, kulinarskim virtuozima u spravljanju brodeta ili pak posjetiteljima koji su u velikom broju uživali u autentičnom ljetnom ugođaju i programu.

Pobjednici Brodet kupa 2023. su:

1. mjesto "Muntički tići"
2. mjesto "Inćuni 1"
3. mjesto "Rampini"

Pobjednici trke na prstenac 2023. u sklopu Balinjerade su: Luka Piccoli,

Gabrijel Morožin, Mark Sandri na karicu Flintstones.

Podijeljeno je oko 800 porcija brodeta i 100 porcija fisha, a za odličnu atmosferu bila je zadužena klapa Intrade.

U sklopu Ribarske noći u Ližnjanu održana je mala svečanost na kojoj su polaznicima Male škole ribolova SRU "Marlera" dodijeljene diplome povodom uspješno svladanog programa. Diplome je podijelio voditelj škole Denis Beletić, a tom je prigodom održano pokazno natjecanje, te su posjetitelji Ribarske noći vidjeli kako izgleda natjecanje po sistemu "ulovi i pusti".

Obilježavanje Dana antifašističke borbe

Predstavnici Općine Ližnjan i Saveza antifašističkih boraca Ližnjan položili su 22. lipnja vijence u znak sjećanja svim palim borcima u antifašističkoj borbi i svim civilnim žrtvama II. svjetskog rata. Vijence su položili na svim spomenicima u naseljima Općine Ližnjan.

Istra je kao regija sa svojim posebnostima i ljudima među prvima pružila aktivan otpor fašističkom režimu u II. svjetskom ratu te je branila principe slobode, jednakosti i ravnopravnosti građana i naroda. Kao višejezična i višekulturna sredina ističe se kao primjer otpora fašizmu, a te iste vrijednosti gaji i ne zaboravlja do današnjih dana.

Općina Ližnjan sigurno će nastaviti s obilježavanjem obljetnice ratne mornarice Ližnjan i Dana antifašističke borbe te pružiti potporu Savezu antifašističkih boraca Ližnjan.

Muntička noć i Duo Insieme

15. srpnja održana je Muntička noć uz bogat program: trka u vrećama za djecu i odrasle, trka u kariojolama, trka u štiklama, penjanje na zamašćeni stup, potezanje konopa - novina Muntičke noći, a za zabavu bili su zaduženi bend Duo Insieme.

Ližnjanska noć uz Mladena Grdovića i Alena Vitasovića

Tradicionalna Ližnjanska noć održana je 29. srpnja 2023. u uvali Kuje u Ližnjanu, uz predivnu publiku i odlične glazbenike - Alena Vitasović i Mladena Grdović. Osim njih, publiku je zagrijao DJ Nikola Z Kukurini i Koktelsi.

Velike Gospe - Svetice u Šišanu i Valturi

Šišancima i Valturcima je večer prošla u već tradicionalnom veselju s Koktelsima u Šišanu i Lucky Bandom u Valturi.

Martinja ili blagdan svetog Martina

Blagdan svetog Martina, zaštitnika vinara i vinograda, u Hrvatskoj se obilježava stoljećima, a danas se njeguje kao narodni običaj. U Ližnjanu je prigodno obilježena uz bogat program, dobro raspoloženje i pjesmu.

Gostovanje na fišijadi u podravskom Virju

Početak studenog 2023. godine imali smo priliku gostovati u Općini Virje na danima svetog Martina u sklopu kojih se održalo natjecanje u kuhanju fiš paprikaša, a naš je zadatak bio prezentirati kako se kuha naš brodet.

Dragi prijatelji iz Virja ovo su ljeto bili naši gosti na Ribarskoj noći u Ližnjanu i kuhali fiš paprikaš pa smo mi zajedno s predstavnicima DVD-a Ližnjani i Turističke zajednice Općine Ližnjani nastojali što bolje prezentirati ponudu u našoj Općini kako onu turističku tako i eno gastro proizvode s područja naše općine.

Sigurni smo da je ovo tek početak jedne predivne suradnje na brojnim zajedničkim projektima i razmijeni iskustva.

Veliko onečišćenje mora i morskog okoliša šišanske i ližnjanske obale

Derivat nafte zagađivao je više od pet kilometara obale, od uvale Kuje u Ližnjanu pa sve do šišanskog priobalja. Na nekim mjestima, crna mrlja doslovno prekrivala stijene i šljunčane plaže. Početni entuzijizam u čišćenju obale nije splasnio, jer djelatnici komunalnih službi, uz pomoć Općine Ližnjan, koji su se aktivno uključili u čišćenje, nastavljaju s naporima gotovo svakodnevno, kad god vremenske prilike to dopuštaju.

Službenici pulske Kapetanije odmah su nakon dojave obavili terenski nadzor te su utvrdili površinsko onečišćenje mora i morskog okoliša ugljikovodici-ma nepoznatog tipa. Ovu informaciju prosljedili su članovima Županijskog operativnog centra Istarske županije.

“Ne mogu vam opisati koliko je teško očistiti. Brišemo te mrlje, ali iza toga sti-

jene i dalje ostaju crne. Potrebno je jako puno strpljenja - kovanja rukama, struganja sa špatulama. Stručnjaci kažu da će to s vremenom biti bolje, ali sada ne izgleda tako. Trebat će jako puno vremena i ljudi”, rekao je načelnik Marko Ravnić.

Velika zahvala upućuje se svim zaposlenicima komunalnih trgovačkih društava iz cijele Istre koji su se ujedinili i pridružili prvoj velikoj zajedničkoj akciji

čišćenja obale. Gradonačelnici i načelnici također su podržali ovu akciju i poslali svoje ljude na teren, uz pomoć Istarske županije, Nature Histrica i Lučke kapetanije.

Prva faza akcije čišćenja obuhvatila je područje pod zaštitom NATURA 2000 - od Munta Velikog do Punte sv. Stipana, a čišćenje se provodilo ručno i uz pomoć tlačnih vodenih pumpi.

Dojava o onečišćenju u LK Pula zaprimljena je 13. studenoga 2022. u 08.26 sati posredstvom Županijskog dojavnog centra ŽC 112 Rijeka, o čemu je pulska Kapetanija izvijestila sve nadležne službe resornog Ministarstva.

Velika zahvalnost ide i svim vatrogascima i DVD-ima iz cijele Istre, njih oko 150, koji su se hrabro pridružili ovim naporima. Unatoč teškim vremenskim uvjetima i snažnoj buri, čišćenje obale nastavljalo se neumorno. U čišćenju mora i obale sudjelovali su županijski Stožer civilne zaštite, Općina Ližnjan, Lučka kapetanija Pula, županijske službe i Javna ustanova Natura Histrica uz stručno vodstvo Dezinfekcije d.o.o. iz Rijeke, tvrtke ovlaštene za čišćenje. Navedenim su se službama na terenu u veliku akciju mehaničkog čišćenja priobalja odazvala i komunalna društva istarskih gradova i općina i pripadnici javnih vatrogasnih postrojbi iz Pule, Rovinja, Poreča, Umaga, Buzeta, Pazina i Labina, kao i pripadnici DVD iz Ližnjana koji su u akciju uključeni od prvog dana.

Hvala svima!

SRETAN BOŽIĆ I USPJEŠNA NOVA 2024. GODINA

BUON NATALE E FELICE ANNO NUOVO 2024.

UPRAVA

Općina Ližnjan-Lisignano

Krasa 7, 52204 Ližnjan

Tel: 052/578 082

Fax: 052/578 002

Mail: opcinaliznjan@liznjan.hr

OIB: 06978590361

Radno vrijeme

Ponedjeljak, utorak, četvrtak: 07-15

Srijeda 07-17

Petak 07-13

URED NAČELNIKA

Načelnik

Marko Ravnić

Mail: marko.ravnic@liznjan.hr

JEDINSTVENI UPRAVNI ODJEL

Pisarnica

Tel. 052/578-082

Službenica koja privremeno obavlja poslove pročelnika

Antonela Bencić Grdić

Tel. 052/578-394

e-mail:

antonela.bencicgrdic@liznjan.hr

Viši savjetnica za

društvene djelatnosti

Željka Šuković

Tel. 052/578-564

e-mail: zeljka.sukovic@liznjan.hr

Viša savjetnica za

računovodstvo i proračun

Danijela Lamot

Tel. 052/578-032

e-mail: danijela.lamot@liznjan.hr

Viši savjetnik za prostorno planiranje i zaštitu okoliša

Robert Grbin

Tel. 052/393-134

e-mail: robert.grbin@liznjan.hr

Viša savjetnica za

komunalni sustav i imovinu

Hana Jurić

Tel. 052/354-789

e-mail: hana.juric@liznjan.hr

Referentica za komunalne poslove

Sandra Kliman

Tel. 052/578-358

e-mail: sandra.kliman@liznjan.hr

Viši stručni suradnik za računovodstvo i naplatu potraživanja

Mislav Severec

Tel. 052/393-133

e-mail: mislav.severec@liznjan.hr

Referentica za uredsko poslovanje i kadrovske poslove

Sarita Buršić-Švigir

Tel. 052/578-001

e-mail: opcinaliznjan@liznjan.hr

Viši stručni suradnik za

poslove lokalne samouprave

Marino Pletikos

Tel. 052/351-349

e-mail: marino.pletikos@liznjan.hr

Komunalni redar

Denis Premate

denis.premate@liznjan.hr

Tel. 052/354-788

Mob. 091/604-5706

liznjan.hr

IZDAVAČ / EDITORE
Općina Ližnjan / Comune di Lisignano

ZA IZDAVAČA / PER L'EDITORE
Marko Ravnić

REALIZACIJA / REALIZZAZIONE
Tiskara MPS Pula

NAKLADA / TIRATURA
1.500 primjeraka / copie

Fotografije
**Privatna arhiva
Gianni Tromba
Valter Zanco**

Autor fotografije: Gianni Tromba